

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
 Telefon: 28—10.

**GAZETA MAGHIARILOR
 DIN BANAT**

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934/1938
 Trib. Timișoara
 Redactor resp. **D. VARNAY ELEMÉR**

FINIS POLONIAE

Szomorú szállóige lett Kosciuszko lengyel felkelővezér csatavesztése utáni híres felkiáltásából, mely egy nagy és nemes, de belső bajoktól marcangolt és tragikus sorsú nemzet minden keserűségét, reményvesztettségét, bűját és báját sóhajítja századokba torlóó évtizedek óta. Ezer esztendő történelmük telítve van harcokkal és háborúskodásokkal. Tatárok és törökök ellen véreztek, oroszok és poroszok ellen védtek függetlenségüket, voltak nagy és hős királyaik és fejedelmek, volt lelkes és hazájáért mindent áldozó parasztságuk, de volt önző, csak saját érdekeit szolgáló nemességük is, melynek nemtörődomségén oly sokszor elbukott a nemzet ügye. Kelet és Nyugat határán a szomszédok állandó vetélkedésének tárgya volt országuk, melynek sorsánál tragikusabbat nem ismer a történelem. 1773-ban osztották fel először Ausztria, Poroszország és Oroszország között, hogy húsz esztendő múlva következzen a második felosztás, újabb két esztendő után pedig Kosciuszko és Potocky szerencsétlen végű felkelése után harmadszor is feloszták és ezzel letöröljék Európa térképéről Lengyelországot. Ekkor kiáltotta Kosciuszko: Finis Poloniae! Lengyelországnak a független országok sorából való törlését a bécsi kongresszus is jóváhagyta és ettől kezdve végérvényesen Ausztria, Poroszország és Oroszország között oszlott meg.

A lengyelek azonban szétszakítottóságukban sem szüntek meg bízni és remélni, hogy felvirrad még valaha az ő napjuk is. Az alkalom sokáig váratott magára. Egy évszázadnál hosszabb idő telt el, mikor úgy érezték, hogy ismét visszanyerhetik függetlenségüket és szabadságukat. Jött a világháború és ezzel a lengyel remények újraéledésének ideje. A végezt sötét hatalma kísérte őket itt is. Egy részük a központi hatalmak oldalán harcolt testvérei ellen, akik az orosz hadseregben teljesítettek szolgálatot. Ekkor tűnt fel Pilsudski József, aki felkelőcsapatok élén küzdött az orosz kolosszus ellen. Országépítő hadvezér volt ez az egykori lengyel munkásvezér, aki bátorságával nagy előrelépést és finom diplomáciai érzéket egyesített magában. A változó hadszerencse szerint hol elismerték az egyes hadviselő felek Lengyelország függetlenségét, hol visszavonták ezt az elismerést. Mikor a forradalmak kezdtek megbontani a frontokat, a lengyeleknek is még véres harcokat kellett vívni, melyek tulajdonképpen 1926-ig tartottak. Lengyelország feltámadt és a franciák segítségével nagyhatalommá lett.

Ami az egyiknek öröm, a másiknak fájdalom. Lengyelországnak kijáratot kellett biztosítani a tengerhez és ezért megteremtették a danzigi szabadállamot és a lengyel folyosót, mely Kelet-Poroszországot elszakította a német birodalomtól. Hitler a folyosón keresztül egy másik folyosót követelt a lengyelektől, hogy közvetlen összeköttetése legyen a harmadik birodalomnak Kelet-Poroszországgal, de ezt a követelést a lengyelek elutasították. Kitért a német-lengyel háború és Anglia meg Franciaország garanciája ellenére a német csapatok a hadi történelemben példátlan gyorsasággal két hét alatt meghódították az ország felét. A végezt Lengyelország ellen zúdította az orosz sereget is és ma újra elmondhatjuk, hogy Finis Poloniae... A húsz milliós lengyel nemzet sirja előtt áll a világ, melyből vajon lesz-e új feltámadás?

Vannak etnikai jogok, vannak történelmi jogok, vannak gazdasági és geopolitikai okok és jogok, melyek egy-egy állam határainak megállapításánál figyelembe jöhetnek. A háborúban meghódított terület még nem jelenti a hódításnak határmegállapító végérvényességét. Bizonyára sem Németország, sem Oroszország nem gondol arra, hogy az általuk megszállt területet saját birodalmába kebelezzék. Húsz milliányi idegen nemzetiség bármilyen nagy állam testé-

VARSO OSTROMA ISMÉT MEGKEZDŐDÖTT

Az orosz csapatok megszállták Galicia nyugati részét Anglia és Franciaország nem üzen hadat a Szovjetnek

A német véderő-főparancsnokság jelenti: A lengyel hadsereg szétszórta maradványainak felbomlása és lefegyverzése gyorsan folyik. A német csapatok eddig 50.000 lengyel foglyot ejtettek és rengeteg hadianyagot zsákmányoltak. A hadizsákmányról a végleges eredményt még megközelítőleg sem lehet megállapítani. Lembergől északnyugatra nagyobb alakulatok megsemmisítése során tért nyertünk. Lembergét megadásra szólítottuk fel. Tekintettel arra, hogy Varsó lengyel parancsnokának békekövete nem érkezett meg,

a német csapatok újra megkezdtek a lengyel főváros bombázását.

A lengyel védőőrség tovább védi Varsót. Légi erőink tegnap csak elvették végezték támadó repülést. A keleti arcvonalon már nem volt szükség nagyobb tevékenység kifejtésére.

NEGYVEN NÉMET HADOSZTÁLY VETT RÉSZT A LENGYELORSZÁGI OFFENZÍVÁBAN

A Stefani ügynökség részleteket közöl a Lengyelországban működő német haderő létszámáról. E szerint szeptember első napjaiban öt német hadtest állott a lengyel határokon, a keletporoszországi, a pomeráni, a pozeni, a sziléziai és végül a felsziléziai hadseregek, összesen negyven hadosztály, amelyek közül tíz hadosz-

tály pán célos osztagokból állott. A legjelentékenyebb erők a pozeni tartományban fejlődtek fel és itt törtek előre Varsó irányában. Ez készletre a lengyel hadvezetőséget arra, hogy itt összpontosítsák a legerősebb és a legképzettebb hadosztályait. Ezek a hadosztályok jóideig tartották magukat és ezeknek egy része került a német csapatok gyűrűjébe Kutno körül. A németek először a két szélső szárnyon kezdték meg az előnyomulást és a pozeni arcvonalon felállított 13-ik német hadosztály először majdnem teljesen tétlenül maradt, miután beavatkozására jóideig nem volt szükség. Ez alatt a többi csapatok olyan gyorsasággal hajtották végre a bekerítési mozdulatokat és egyes nagyobb német csapatok nem is vettek részt a hadműveletekben.

NEGYEDMILLIO LENGYEL FOGOLY

Rómából jelentik: (Rador.) A Stefani ügynökség harctéri tudósítója megtekintett egy nagy lengyel fogolytábor és megállapítja, hogy a lengyelekkel igen jól bántak és panaszra nincs okuk.

Eddig 130 ezer hadifoglyot őriznek és számuk még további 100 ezerrel fog növekedni.

A lengyelek nagy csodálkozással vették tudomásul, hogy kormányuk elhagyta az országot. A keletlengyelországi hadifoglyok rokonszenvvel fogadták az orosz hadsereg benyomulásának híret.

Vorosilov Lengyelországba érkezett

Koppenhágából jelentik: (Rador.) A Reuter-iroda tudósítója Berlinbe érkezett távirat alapján közli, hogy Vorosilov marsall, aki Lengyelország területére érkezett, átvette az orosz csapatok támadásának irányítását.

Varsó nem adja meg magát

Londonból jelentik: (Dunaposta.) Varsó polgármestere hétfőn proklamációt adott ki, a melyet rádióon továbbítottak. Ebben kijelenti, hogy Varsó nem adja meg magát és az utolsó emberig küzd az időközben bekövetkeztet események ellenére is. Varsói jelentés szerint a németek ismét megkezdtek a főváros ostromát.

VELETLENÜL ROMÁN TERÜLETRE DOBTAK EGY BOMBÁT

Bucurestiből jelentik: (Rador.) Zalezic helység bombázása alkalmával egy eddig még nem állapított származású bombavető repülőgép tévedésből két bombát dobott le a lengyel-román határ mentén elhúzódó Crisicatic román falu határára. A felrobbant lövedékek szilánktajai öt embert megöltek. Az a körülmény, ahogy az esemény végbement, megállapítható, hogy sajnálatos véletlen szerencsétlenségről van szó.

VILNÁBA BEVONULTAK AZ OROSZOK

Rigai lapok elentése szerint a szovjet csapatok hétfőn este 9 órakor megkezdtek benyomulásukat Vilna városába. Vilna uccáin heves tűzharc folyik a lengyel katonaság és a szovjet katonák között. Az oroszok pán célos osztagokat és tankokat vetettek a harcba, amely egész éjjel folyt. A szovjetcsapatok benyomulásakor a távbeszélő összeköttetés nem szakadt meg.

Budapestről érkezett jelentések szerint a szovjet csapatok elérték a magyar határt. (Rador.)

ben gennyesedést okoz. Ezt jól tudják a németek is, az oroszok is. Ilyen hódítás nem is szerepel egyik hadviselő állam célkitűzései között sem. Németország életérdekeinek biztosításával indult háborúba a lengyelek ellen, Oroszország pedig az ukránok és fehér-oroszok védelmének jelszavával vonult be a már félig leigázott Lengyelországba. Lengyelország megsemmisítése nem lehet célja egyik hatalomnak sem. És így tengernyi vér és könny árán talán újra feltá-

mad Lengyelország, melyet ezer esztendővel ezelőtt alapított egy nagy király, de a sors végzetes változásai közepette többször is felosztották, fiait három ország határai közé kebelezték, hogy most újra véres csatákban leigázzák, amit Pilsudski lángeszű megteremtett, azt gyenge epigonok eljátszották. A történelem ítélni fog és reméljük, hogy az ítélet egyesek hibájáért nem fogja sújtani az egész nemzetet.

A orosz beavatkozás a berlini sajtó megvilágításában

Berlinből jelentik: (Rador.) A Deutsche Allgemeine Zeitung „Egy váratlan fordulat” címen cikket közöl és ebben a következőket írja:

Az orosz hadseregnek lengyel területre való behatolása azt igazolja az egész világ előtt, hogy az európai szárazföldön a kérdések megoldása többé nem az angoloktól függ. Ez a gyámság megszűnt, éppen úgy, mint ahogyan megszűnik a lengyel állam is. Anglia nem uralkodik a szárazföldön, a Közéleleten, sőt a Távolkeleten sem, ahol Moszkva és Tokió megoldották egymás között a határvizsaly kérdését. A versaillesi szerződés néhány napon belül megszűnik.

Angliának a háborúval nem volt más célja,

A francia és angol kormány nem üzen hadat a Szovjetnek

Párisból jelentik: (Dunaposta). Surics, a Szovjet párisi nagykövete tegnap megjelent a francia külügyminisztériumban és közölte, hogy a Szovjet semleges óhaját maradni Franciaországgal szemben.

A félhivatalos Petit Parisien

élesen támadja Sztalint és a szovjet ellenes támadásokat a francia sajtó tele van, de a lapok nem követelik a végső konzekvenciák levonását.

A londoni News Chronicle azt írja, hogy a lengyel kormány nem szándékozik hadat üzeni Szovjetországnak, és a francia—angol kormány sem fogja ezt tenni.

ELKESEREDÉS PÁRISBAN A SZOVJET ELLEN

Párisból jelentik: (Dunaposta). A Lengyelország ellen indított Szovjetország támadás megadta a kegyelemdőfést a franciaországi kommunista mozgalomnak. A közvélemény felháborodása fergetegszerűen zudul a francia kommunista vezetők fejére. A Matin szerint szigorú megtorló rendszabályokra van szükség és

ahik ma is kommunistáknak vallják magukat, azok az ellenséggel szövetszöveket és büntető eljárásokat kell indítani ellenük.

Az Intransigeant főszerkesztője felhívást intézett a munkásokhoz. A felhívásban többek között a következőket mondja: Munkások, a kommunista vezetők galádul becsaptak benneteket. Az a híres vörös hadsereg, amelyről annyi dicséret himnusz zengtek, most átlépte a szovjet—lengyel határokat, hogy Hitlerrel kezdet fogjon.

LEON BLUM SZERINT — SZTALIN ELLENSÉG.

Párisból jelenti a Rador: A kedd délelőtti megjelent francia lapok az orosz haderők lengyelországi előnyomulásával kapcsolatban megkísérlik megállapítani, milyen mértékű a német—orosz együttműködés. A lengyel hadsereg hősi ellenállását dicsőítve,

a legmélyebben elítéli az orosz akciót

és azt a reményüket fejezik ki, hogy egy erős orosz hadsereg lengyelországi jelenléte nagymennyiségű német csapatot fog majd lekötöni. A Petit Parisien hangsúlyozza, hogy Varsó és Lemberg folytatják az ellenállást. — A Matin szerint az oroszok déli előnyomulása elvágta a lengyelek visszavonulási útját. — Léon Blum a Populaireben ezt írja:

MINDEN HÖLGYNEK

a háztartás terheit megkönnyíti a

Trico-Record kötökészülék

beszerzése. Szencziós világzabadosalom a köttartár házi szükséglet (pullover, köttöt ruhák, stb.) elkészítésére és kereseti célokból otthoni köttési munka vállalására is.

Az elérhető havi kereset **5-6.000.- lei**

Közölje levelezőlapon, vagy telefonon (2119) címét és oktatónknak azonnal felkeresi a készítőket bemutatása végett.

Felvilágosítások és prospektusok: „TRICO-RECORD” bánati főképviseleténél, TEMESVÁR, I. Bulevardul Regele Ferdinand I. szám, II. emelet. (Löffler-palota)

A kötökészülék ára: Lei 1.500

mint hogy kezébe tartsa egész Európát.

Az angol számla most kimerült és Olaszország semleges magatartása megmentette azokat az államokat, amelyeknek területi épségét Anglia garantálta. A Versaillesben létrejött lengyel állam megszűnt. Oroszország egészen más úton halad, mint amit Anglia néhány héttel ezelőtt javasolt neki. Németország és Oroszország közösen fognak gondoskodni arról, hogy Keleteurópa térképe megfeleljen a politikai gazdasági és nemzeti feltételeinek. A lengyel állam megszűnésével megszűnt a garancia szerződés is és most felmerül a kérdés, miért harcoljon tovább Anglia és Franciaország.

Sztalin mint ellenség cselekedett és mindenkinek ellensége lett.

Mi az emberiség szabadságáért, a jogokért, a szociálmuzsért és a békéért küzdünk.

A NYUGATI HATALMAK MOSZKVAI KÉPVISELETE UTASÍTÁSRA VÁR

Párisból jelentik: A francia közvéleményt igen élénken foglalkoztatja az a kérdés, hogy mi tör-

A török sajtó hallgat Saraciuglu moszkvai utjának céljáról

Istanbulból jelentik: (Rador.) A török sajtó tartózkodik minden megjegyzéstől a szovjet csapatoknak Lengyelországba való benyomulásával kapcsolatban. Az Unió nevű hivatalos lap az első oldalon közli a szovjet diplomáciai jegyzékét, de csak annak szövegét, valamint a külföldre gyakorolt benyomásokat. Saraciuglu moszkvai utasásával kapcsolatban sem bocsátja ki a lap semmiféle jóslásokba. A Vakit című lap azon véleményének ad kifejezést, hogy

Oroszország gátat akar emelni Németország elé és nem fogja kiűriteni Ukrajnát és Fehér-Oroszországot,

amelyek a háború előtt sem tartóztak Németországhoz. A lap a szovjet akciót úgy tekinti, hogy Németország előretörését a közelkeleten csak ilyen módon lehetett megakadályozni.

TROCKIJ HELYTELENI TI MOSZKVA LÉPÉSÉT

Mexikóból jelentik: (Rador.) Trockijt megkérdezték az újságírók, mi a véleménye a len-

NYUGATI HARCTÉR

Aránylagos nyugalom

Párisból jelentik: (Rador.) A francia hadvezetőség által kiadott jelentések szerint a nyugati fronton két nap óta aránylagos nyugalom uralkodik, ami azonban csak előjele annak a nagy akciónak, amit úgy a francia, mint a német csapatok fognak a közeli napokban kifejezni. Lengyelország tragédiájához tartozik, hogy a benyomuló szovjet csapatok háttámadták a lengyel hadsereget, ennek azonban következményei még nem észlelhetők a francia fronton.

A Lengyelországban küzdő német hadosztályokat még nem tudták a nyugati hátkorra szállítani

és a Siegfried vonal megerősítéséhez Németország belsejéből hoztak újabb csapatokat. Az időleges nyugalom abban leli magyarázatát, hogy a módszeresen előnyomult francia csapatok a német erődítmények elé érkeztek és most saját állásaik megerősítésével foglalkoznak. A további akciókat a legrészletesebb elkészítés előzi meg.

FRANCIA HARCTÉRI JELENTÉS

A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése a következő: A németek mára virradó éjszaka a Saar-tól keletre részleges támadást hajtottak végre. A támadást a francia csapatok visszaverték.

NÉMET HARCTÉRI JELENTÉS

A német vezérkar jelentése szerint a nyugati arcvonalon, különösen Saarbrücken körül, csupán gyenge tevékenységet fejtettek ki az ellenséges csapatok. A Courageoust repülőgépanyahajó elsüllyesztéséről szóló angol közlést a támadó német búvárhajó megerősítette.

ténik a közel jövőben és általában az a felfogás alakult ki, hogy az orosz terjeszkedés nem áll meg Lengyelország határainál, hanem a Balti államok is veszélyeztetni elsősorban Észt és Lettországot.

A moszkvai angol és francia diplomáciai képviselői kijelentették, hogy egyelőre várják kormányai utasítását. Ezek az utasítások előre láthatóan lehetővé teszik számukra, hogy a szovjet csapatoknak Lengyelországba való behatolása következében előállott helyzettel szemben a szovjet kormányhoz intézendő tiltakozás keretében állást foglaljanak.

A LENGYEL NAGYKÖVET JELENTÉSE RÓMÁBAN.

Rómából jelentik: Mint a quirináli lengyel nagykövetség közli, Lengyelország diplomáciai képviselői vasárnap a következő jegyzéket intézték az egyes országok kormányaihoz:

— Ma, 1939. szeptember 17-én a szovjet csapatok támadást intéztek Lengyelország ellen. A Szovjetunió csapatai több helyen átlépték a lengyel határt. A lengyel csapatok ellenállást fejtettek ki tekintettel azonban az ellenség túleréjére, a lengyel csapatok folytatólagosan harcolva visszavonulnak. A lengyel kormány Moszkvában tiltakozást jelentett be.

Az olasz lapok a német és orosz csapatok bresztlitovszki találkozásáról, valamint a német—orosz közös nyilatkozatról írnak. London bizonyára teljesíteni fogja Lengyelországgal szemben vállalt kötelezettségeit és tovább folytatja a háborút épügy, mint Páris.

gyelországi orosz akcióról. Trockij válaszában kijelentette, hogy a Kreml nemcsak Chamberlain és Daladier, hanem a Szovjetunió munkánszövetségét épügy megcsalta, mint az egész világot. A volt szovjet népbiztos végül kijelentette, hogy

a Kreml magatartása Lengyelországgal szemben kriminális.

MIERT MOZGÓSIT LITVANIA?

Londonból jelentik: (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti: A tájékoztató minisztérium jelentése szerint a litván kormány elhatározta, hogy elrendeli a részleges mozgósítást, hogy megerősítse a lengyel határt. Ezt az indokolja, hogy a semlegességi politikának megfelelően le kell fejeznie a menekülő lengyel csapatokat, ha azok litván területre érkezének.

A litván külügyminiszter fogadta a szovjet megbízottat, akivel hosszasan tanácskozott. A Stefani ügynökség szerint politikai körökben nagy fontosságot tanúsítanak ennek a találkozásnak.

ÖT TORPEDÓ TALÁLTA A COURAGEOUSE ANGOL REPÜLŐGÉPANYAHAJÓT

A Popolo di Roma a Courageouse angol repülőgépanyahajó megtorpedózásáról a következőket jelenti: A német tengeralattjáró a Wilhelmshafeni öbölben állomásozott, amikor éjszaka jelentették, hogy egy óriási hajó közeledik. Ez a hajó lámpáit eloltva, a part irányában haladt. A Courageouse hajóról volt szó, amelyet számos hadihajó kísért. Valószínűleg az volt a cél, hogy légi támadást intézenek a német partok, vagy a Siegfried-vonal ellen. A tengeralattjáró nyomban alámerült és sikerült a repülőgépanyahajó és a kísérő hajók között felemelkednie. Két-háromszáz méter távolságból

öt torpedó lött ki, amelyek mind találtak. Ezután lesüllyedt és visszatért eredeti bázisára. A hajóval együtt körülbelül 50—60 repülőgép is elsüllyedt, mert csak ötnök sikerült a levegőbe emelkednie. A robbanások következtében a legénység legnagyobb része elpusztult. (Rador.)

MEGNYUGTATJAK AZ ANGOL KÖZVÉLEMÉNYT

Londonból jelentik: (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti: Számos ellenséges tengeralattjárót figyelt meg és ezek közül többet megtámadtak — így szól a tájékoztató minisztérium legutóbbi jelentése. A Reuter ügynökség hozzátesszi, hogy a német tengeralattjárók egy része soha többé nem fogja meglátogathatni az angol partokat, mert azokat elsüllyesztették és többet pedig súlyosan megrongáltak. A Courageouse repülőgépanyahajó 1100 főnyi legénységéből mintegy négyszázat a hadihajók mentették meg és igen sokat a kereskedelmi hajók. Az áldozatok végleges számát nem ismerik.

Ujabb nyolc angol hajót süllyesztettek el a német búvárhajók

Londonból jelentik: Az angol tengerügyi hivatal közlése szerint a City of Paris 11.000 tonnás személyszállító hajót torpedótámadás érte és az a hajót megsértette. A legénységet és az utasokat megmentették. A Brandon nevű 1500 tonnás gőzöst egy német tengeralattjáró el-süllyesztette.

Az angol tájékoztató minisztérium közlése szerint az Inwerliffey kereskedelmi gőzöst egy német tengeralattjáró elsüllyesztette. A legénységet egy amerikai hajó vette fedélzetére, majd egy francia hajónak átadta. Az elsüllyesztés előtt a német búvárhajó parancsnoka felszólította a legénységet a hajó elhagyására.

Az American Farmer személyszállító hajó rádió közölte, hogy egy német búvárhajó Irországtól 300 mérföldnyire elsüllyesztette a Katiristan nevű angol áruszállító hajót. A hajó 129 főnyi legénységét előzőleg mentőcsónakba parancsolták, majd az érsötétjében a mentőhajókat a búvárhajó jóideig kísérte és közben rakétákat lőtt ki. A megmentettek dícsőően nyilatkoztak a tengeralattjáró parancsnokáról és háromszoros hurrá kiáltással adtak kifejezést köszönetüknek. A mentési munkálatok közben egy angol repülőgép jelent meg a magasban, amely bombázni kezdte a német búvárhajót, amely gépfegyverekkel válaszolt, majd alámerült és eltűnt.

Ugyancsak a tájékoztató minisztérium közli, hogy a Lord Milton és az Arlita nevű angol aknakutató hajókat ellenséges tengeralattjárók elsüllyesztették.

537 ember pusztult el az angol repülőgépanyahajón

Amszterdamból jelentik: A Német Távírtai Iroda jelentése szerint a Rudyard Kipling nevű angol halászhajót német tengeralattjáró elsüllyesztette. A hajó 13 főnyi legénységét a búvárhajó fedélzetére vette, majd a part közelében mentőcsónakra helyezte. A Nepturnus angol vontató hajót német tengeralattjáró elsüllyesztette.

Londonból jelentik: (Dunaposta.) Az angol tengerügyi hivatal közli, hogy a Courageoust repülőgépanyahajó megmentett legénységének száma 681. A hajó fedélzetén az elsüllyesztés pillanatában 1218 ember tartózkodott.

KISZÖKÖTT REVALBÓL AZ „ORZEL” LENGYEL TENGERALATTJÁRÓ

Az Orzel nevű lengyel tengeralattjáró, amely észak kikötőbe menekült, vasárnap megszókött annak dacára, hogy a fedélzetén észak katonai őrség tartózkodott. A tengeralattjárót észak repülők és hadihajók vették üldözni, de a parti őrök ágyuzással ellenére sikerült elmenekülnie.

NAGY KÖLTSÉGBE KERÜL ANGLIA ÉLELMEZÉSE

A Times cikket közöl, amelyben rámutat arra, hogy a háború kitörése óta Anglia élelmiszerellátása hogyan történt. Rendkívül sok áldozatba és nagy költségbe került ez az akció.

Franciaország és Olaszország között folynak a diplomáciai tárgyalások

Párisból jelentik: Páris és Róma között folyó diplomáciai tárgyalások részleteiről eddig semmi sem szivárgott ki. Francia Poncet római francia nagykövete néhány nappal ezelőtt kormánya új utasításával visszaérkezett Rómába és az elmúlt éjszaka folyamán hosszú eszmecsere folytatótt Ciano gróffal. Illetékes francia körökben semmi féle megjegyzést nem fűznek ehhez az eszmecserehez.

Az Action Francaise felhívja a kormányt, hogy minden politikai elfoglaltságtól mentesen és a nemzeti érdek tekintetbe vételével, folytasson le diplomáciai tevékenységet Rómában és Tokióban.

Lebrun elnökletével szerdán délelőtt a francia kormány tagjai az Elysée-palotában államtanács-ülést tartanak.

A lengyel köztársasági elnök és a lengyel kormány Romániában

Cernauból jelentik: Az orosz csapatoknak Lengyelországba való benyomulása következtében valóságos népvándorlás indult a román határ felé. A polgári lakosságon kívül kétségbeesett katonai egységek is átérték a határt Zalesnicánál, Orasenunál és Vijnánál.

A polgári menekültek száma 4500 főre tehető és ezek legnagyobb része autókban érkezett s az előkelő társaságokhoz tartoznak. Több vonaton gyermekeket is hoztak, akiknek száma négyszázra tehető. A lengyel hadsereghez tartozó

katonák és tisztek száma mintegy 10 ezer, akiket nyomban lefegyvereztek és internálták. A katonák a legkülönbözőbb fegyvernemekhez tartoznak. Mintegy 100 repülőgép is érkezett, túlnyomórészt sérült állapotban és a pilóták egy része is meg volt sebesülve. A nemzetközi szabályok értelmében a csapatokat internálták és azokat az állam költségén tartják el. A polgári menekültek, akik nem tartoznak a hadsereghez, rövidesen elhagyják az országot. Vasárnap éjjel Romániába érkezett

Mosicki lengyel köztársasági elnök, Rydz Smigly marsall, a volt lengyel kormány tagjai, élükön Skladovskij miniszterelnökkel és Beck külügyminiszterrel.

A kormányférfiakat a legnagyobb vendégszeretettel

Nagy-Britannia a tengerpartok és a kikötők mentén ellenőrzőállomásokat létesített, ahol a kirakodás történik.

ÜLDÖZIK A FRANCIÁK A TENGERALATTJÁRÓKAT

Párisból jelentik: (Rador.) A Havas-ügynökség közli: A francia tengeri haderő szoros együttműködést fejt ki az angol hadiflottával és tevékeny részt vesz a német tengeralattjárók üldözésében. Az eddigi megállapítások szerint a francia hadihajók négy, vagy öt német tengeralattjárót süllyesztettek el. Ebből arra lehet következtetni, hogy a tengeralattjárók elleni harc kitűnő eredménnyel kezdődött. Anglia és Franciaország a tartalékajókból külön egységet létesített azzal a rendeltetéssel, hogy

ezek kizárólag a német tengeralattjárókat üldözzék.

Ezek a hajók könnyű és gyorsmozgású egységek, közöttük nagyon sok felfegyverzett halászhajó is van, amelyeknek meg van az az előnyük, hogy

kis felületüknel fogva nehéz célpontul szolgálnak az ellenséges hajóknak és tengeralattjáróknak.

csomagot vihett magával. Több lengyel repülőgép is megérkezett a magyar határra.

Kedden ismét több menekült érkezett Lengyelországból Magyarországra. Toronyra állomásra hét személykocsiból álló szerelvény futott be, amely több lengyel közigazgatási tisztviselőt is hozott magával.

RIGÁBA HETVEN LENGYEL REPÜLŐGÉP ERKEZETT

Rigából jelentik: (Rador.) Hetven lengyel repülőgép Daugapilsbe érkezett, ahol lefoglalták az észak hatóságok. A repülőgépek személyzetét internálták.

Koppenhágából jelentik: Koht norvég külügyminiszter az újságíróknak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy Észak meglehetősen kényelmetlen helyzetben van. Nem annyira a nagy katonai veszély miatt, hanem inkább gazdasági kötelezettségei következtében. A külügyminiszter összetartásra hívta fel az északi országokat, hogy megvédhesék a maguk gazdasági érdekeit. Erko finn külügyminiszter rámutatott arra, hogy az árucsera kérdésben a háború előtt is állandó bizottság foglalkozott és ez ebben a pillanatban is időszerű, hogy az északi országok közös egyetértésben védjék meg gazdasági érdekeiket.

Az orosz beavatkozás hatása Amerikában

Washingtonból jelentik: (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti: A külügyminisztérium egyik magasrangú tisztviselője közölte, hogy az Egyesült Államok nem alkalmazkzik Szovjetországgal szemben a fegyverkiviteli tilalmat, csak abban az esetben, ha Anglia és Franciaország hadatüzennek a Szovjetnek. A szovjet hadsereg lengyelországi benyomulásával kapcsolatban az Egyesült Államok kormánya mindaddig semmilyen lépésre nem határozza el magát, amíg Franciaország és Anglia nem közlik álláspontjukat.

Washingtonból jelentik: A külügyminisztérium egyik főtisztviselője kijelentette, hogy Potocky lengyel nagykövét a jövőben is képviselni fogja országát az Egyesült Államokban. Helyzete megegyezik majd Hurban csehszlovák követ helyzetével, aki Csehszlovákia bekebelezése után is megmaradt tisztviselője.

Roosevelt válasza Mescickynak

Washingtonból jelentik: (Rador.) Roosevelt elnök a következő üzenetet küldte Mescicky lengyel köztársasági elnöknek:

— Vasárnapi táviratára válaszolva, amelyben közli, hogy német repülőgépek a polgári lakosságot bombázzák és sokezer lengyel polgárt megölték és megsebesítettek, mély megütődésemet fejezem ki, mert nemcsak az Ön táviratából értesültem erről, hanem kormányunk lengyelországi képviselőitől is.

AZ U. S. A. MEGTILTJA HAJÓINAK OROSZORSZÁG FELÉ VALÓ INDULASÁT

Washingtonból jelentik: Hull külügyi államtitkár a sajtó részére kijelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya nem nézheti közömbösen az orosz csapatoknak Lengyelországba történt bevonulását. Fontolóra veszik olyan intézkedések kiadását, amelyek megtiltják amerikai hajók indulását Szovjet-Oroszország felé. Newyorkból jelentik: A Newyork Herald Tribune valószínűnek tartja, hogy az orosz kormány elhatározása miatt az Egyesült Államok kormánya felbontja az Amerika és Szovjet-Oroszország között fennálló kereskedelmi szerződést.

AMERIKAI ELLENZEKI VEZÉREK AZ ELNÖKNEKEL

Newyorkból jelentik: Hull amerikai külügyminiszter beszédét, amelyet az első tervek szerint szerdán mondott volna el Bonyban, péntekre halasztotta. A külügyminiszter ismerteti az Egyesült Államok állásfoglalását a nemzetközi helyzettel kapcsolatban.

Washingtonból jelentik: (Rador.) Roosevelt elnök mághoz kérte Alfred Landont és Franklin Knoxot, a köztársasági ellenzék vezetőit. Landon és Knox az utóbbi időben ellenjelöltjei voltak az elnöknek.

HOLLANDIA VIGYAZ SEMLEGESSÉGÉRE

Hágából jelentik: (Rador.) Vilma királynő beszédét mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy Hollandia megtette a szükséges katonai intézkedéseket annak érdekében, hogy az ország szik-ség esetén megvédelmezhesse érdekeit. A katonai intézkedésektől függetlenül, gazdasági téren is különböző intézkedéseket tesznek.

Hitler kancellár Danzigban

Óriási lelkesedés fogadta a német államfőt, aki ezuttal először volt a szabadvárosban. — Nagy beszédet tartott, amelyben a lengyel kérdéssel és a háború körülményeivel foglalkozott

A Német Távirati Iroda (DNB) jelenti: Hitler birodalmi vezér kedden délelben Danzig területére érkezett. Reneberg határelőőröző állomáson Forster 13 óra 30 perckor jelentkezett előtte. A birodalmi vezér köszönetet mondott Danzig hű és bátor magatartásáért. Danzig lakossága Reneberg-től kezdve sorfalat állott a danzigi főútvonalon, ahol Hitler Bevonult. Danzig egész területét fellobogózták, az útvonalon végig számos diadalkaput állítottak és különböző felíratú vastag szalagokat húztak át az útvonalon. Hitler danzigi szállása előtt hatalmas táblát függesztettek ki ezzel a felírással:

— Szabadok vagyunk, éljen a vezér!
Megérkezése után Hitler ellépett az S. S. alakulat díszszázada előtt, majd szállására vonult.

Délután öt órakor a danzigi Langer Markton történt Hitler vezér és kancellár ünneplése. Száz-

ezere menő tömeg gyűlt itt egybe és virággal halmozták el az utat, amely Hitler szállásától a térre vezet. Valóságos dús virágzónyegen haladt a vezér kocsija a négyülés színhelyéig, ahol Forster Albert körzetvezető fogadta. Forster a vezérhez intézett beszédében utalt arra, hogy még néhány héttel ezelőtt a város állandó szorongásban élt, hogy a lengyel tüzérség meg fogja támadni. A történelmi jelentőségű Langer Markton ma ismét történelmi jelentőségű órák peregnak le. Nehéz időket élt Danzig, ez az ősrégi német város.

— Csak az Önben való hit életet, Vezérem — mondotta Forster — és ez a pillanat türelmünknek megkoronázása, méltó jutalma. Ön a legnagyobb ajándékot hozta nekünk: a szabadságot és mi hálattal szívvel mondunk érte köszönetet. Ezek az ősi házak még nemzedékről-nemzedékre itt fognak maradni és köveik tanúságot tesznek arról, hogy ma megszabadítottunk itt üdvözölhetjük.

Törekvések a lengyelekkel való megegyezésre

Forster beszéde után Hitler vezér és kancellár mondotta el ötégyedórás beszédét.

— Körzetvezetőm, néptársak, néptársnök — kezdte a vezér az éljenzen éltiltével. — Történelmi pillanat az, amikor ez az ősi város, amely német volt, tanúságot tesz arról, hogy német maradt és az is fog maradni. Ma először lépek arra a földre, amelyet német telepesek félvérezred előtt vettek birtokukba, mint amikor az első fehér emberek a mai Newyork államban letelepedtek. Félvérezrednél hosszabb idő óta német volt ez a föld, német maradt és német is marad. Németországot a versaillesi békével a leg súlyosabb jogtalanság érte. Ha ma egy másik nép államférfiai azt hiszik, hogy nincsen bízalmuk a német államférfiak és a német nép szavában, akkor nekünk, németeknek, jogunk van azt mondani, hogy semmit sem hiszünk olyanok ígéretében. akik akkor a leginnyepélyesebb ígéreteiket nyomorítottul megszegték. Olyan rendelkezéseket hajtottak akkor végre, amelyek láttára kétkedni kell abban, hogy

eszküknél voltak-e azok a férfiak, akik ezt elkövezték.

Ezek az emberek, akik semmit sem tudtak az életterek fejlődéséről, akiknek semmi gazdasági érzékük nem volt, carázdálkodtak akkor Európában. szétléptek államokat, elpusztították kultúrákat.

Danzig az örökségnek lett az áldozata és a lengyel állam ennek az oktalanságnak terméke. Néni szükséggel okolták meg azt, hogy akkor elszakították egy tartományt a német birodalomtól és hogy más területeket juttattak az

új lengyel államnak. Lengyelország maga nemzeti állam volt. Azt alakították meg benne, amit bűnül róttak fel a régi osztrák állammal szemben, Lengyelországban a németek sorsa szörnyű volt. Minden alkalommal megkísérletem, hogy úgy, mint mindenütt, itt is, olyan szabályozást találjak, amely méltányos megegyezéshez vezethetett volna. Ekkor azon fáradoztam, hogy mint a nyugaton, később a birodalom déli részein, tényleges határmegvonást érjek el és ezzel az egyik területet a másik után kivonjam a bizonytalanságból és bizottságon ott a béke jövőjét. Erőfeszítéseket tettem, hogy ugyanezt elérjem itt is. Lengyelországban.

Akkor ebben az államban olyan férfi élt, akiben elvitatathatatlannal megvolt a reális belátás és tetterő. Sikerült nekem Pilsudszkyval olyan megegyezésre jutnom, amelynek révén egyengetni kellett volna az utat, a két nemzet békés megértéséhez olyan megegyezésre, amely már eleve nem hagyhatta jóvá azt, amit a versaillesi szerződés hozott létre, hanem azon fáradozott, hogy teljesen mellőve ezt a szerződést, a józan és elviselhető együttélésnek legalább alapjait biztosíthassa. Amíg a tábornagy élt, úgy látszott, mintha ez a kísérlet hozzájárulhatott volna a helyzet enyhüléséhez. Németországnak különösen két állapot volt elviselhetetlen:

1., hogy egy várost, amelynek német jellegét senki sem vitatta, megakadályozták abban, hogy visszatérüljön a birodalomhoz.

2., hogy egy tartományt, amelyet a német birodalomtól különválasztottak nem volt közvetlen útja a birodalomhoz.

Berlinnél akarták a lengyelek a német haderőt megsemmisíteni

A világ egyetlen hatalma sem tűrte volna ezt huzamosabb ideig. Ennek a problémának megoldására újabb kísérleteket tettem. Javaslát történt részéről Lengyelország akkori urai számára, amely mérsékelt volt. Az volt abban, hogy

Danzig kerüljön vissza a Birodalomhoz és a mi költségeinkön út épüljön Kelet-Poroszország felé.

Ennek ellenében Lengyelország Danzigban kikötőt és odavezető utat kapott volna. Sőt még ennek ellenében garantáltuk volna Lengyelország határait. Nem tudom milyen lelki állapotban volt a lengyel kormány, amikor ezt a javaslatot elvetette. Válaszul Lengyelország parancsot adott a mozgósításra. Abban az időben a lengyel külügyminiszterhez intéztem kérésemet, hogy látogasson meg Berlinben, de ezt elutasította. Nem Berlinbe jött, hanem Londonba utazott. Már akkor azon törték fejüket Lengyelországban, hogy

seregeinket Berlin előtt, vagy Berlin mögött semmisítik meg.

Egy lengyel tábornagy kijelentette, hogy a német seregeket szétaprítja. Megkezdődött a német nép martírurra. Szadista bestiak szabad folyást engedtek perverz ösztöneiknek. Az egész világ ezt szemrebben nélkül nézte. Nem, hogy csillapították volna, hanem még

blázták Lengyelországot az ellenállásra.

Ezeknek az embereknek Lengyelország eszköz volt céljaik elérésére. Ma már egész nyugodtan kijelentem, hogy nem is Lengyelországról volt szó, hanem a német rendszerről. Ráműtattam, hogy

mily veszedelem rejlik abban, ha egy országban felállanak férfiak és a háborút, mint szükségességet hirdetik.

Legközelebbi sláger a **SCALA-ban**
KOZÁKOK

Churchillt, Edent, Duff Cooper urakat értem alatt. Úgy vélem most is ők vannak kormány. Nem hagytam fenn kétséget, hogy Németország semilyen körülmények között nem hódol be ezeknek az embereknek. Ezekben a demokráciákban

bizonyos hangulat alakult ki és az én válaszaamat a leghevesebben támadták.

E demokráciákban szabad háborúra uszítani, szabad idegen uralmi rendszereket bántalmazni, megszólás és sajtószabadság van.

A tekintély államokban viszont nem szabad védekezni, mert ott fegyelem uralkodik.

Elhatároztam, hogy a német népek tudomásá hozom ennek a népek üzelmeit. A német népet a delmi helyzetbe hoztam, mert szükségesnek tartottam, hogy egy szép napon meg ne lepjenek. Azt is szem augusztus utolsó napjaiban még létre hozhatuk volna a megegyezést az angol háborús biztárs nélkül.

Bírálat a lengyel hadseregről

— Újból megkísérletem, hogy békét hozzak létre, mert én kész voltam a békére, de a lengyelek nem. Sőt időközben újabb béketervezetést dolgoztam ki, amelyet az angol nagykövetség külügyminiszterem útján részletesen ismertettem. A következő napon nem történt semmi, tekintve a lengyel állam általános mozgósításától.

A népek életében sem szabad a türelmet ösztévesztetni a gyengeséggel.

Meg kell említenem, hogy akkor a barátai Olaszország miniszterelnöke szintén közbelépett és békítő javaslatot tett. Franciaország ezzel egyet értett, Anglia azonban elutasította a javaslatot és azt hitte, hogy

elküldhet egy kétórás ultimátumot Németországnak.

Csak hogy az angolok összetévesztették a mai német kormányzatot az 1918. évi kormányzattal. A mai Németországnak már nem lehet ultimátumot küldeni. Lengyelország azért választotta a háborút, mert bizonyos nyugati államférfiak biztosították arról, hogy

határozott bizonyítékaik vannak a német rendszer tökéletlenségéről és a birodalom belsejében uralkodó defetista hangulatról.

Erre alapította Lengyelország háborús terveit. A lengyel katona vitézül harcolt, alantass vezetésű kétségbeesett erőfeszítéseket tett, a középű vezetés nem volt eléggé intelligens, a legfelsőbb vezetés kritikán aluli volt. Szervezkedése lengyel volt. E pillanatban német fogságban 300 ezer katona, 2000 tiszt és sok tábornok van. Azt a megbízatást adtam légi haderőmnek, hogy ezt a háborút emberséges módon, tehát csak harcól csapatok ellen viselje. Egy angol újság néhány nap előtt azt írta, hogy felmentettem egy vezérezredet, mert villámháborúra számítottam és keservesen csalódtam a hadművelet lassúsága miatt. Közben Oroszország népi részei érdekében szintén bevonultatta haderejét Lengyelországba.

Anglia és Franciaország körében megdöbbenést keltett Németország és Szovjet-Oroszország összefogása. A nemzeti szocialista Németországnak sikerült a bolsevista Oroszországgal összefognia. Itt azonban felvilágosítást kell adnom arról, hogy

Oroszország az lesz, ami volt és Németország is az, ami volt.

Egy dologgal azonban tisztában kell lenni, hogy mindkét hatalom, sem az orosz, sem a német egyetlen embert sem akar a nyugati demokráciák érdekében feláldozni.

Az a szándék, hogy ezentúl magunk képviseljük érdekeinket. Úgy találom az a lehelyesebb, ha a két legnagyobb nép egymással megegyezik. Az angol államférfiak, akik azt mondták, hogy Németország Európában egészen az Uralig akar eljutni, most boldogok lesznek, ha megismerik a német politikai szándékok határait.

Azt hiszem ezzel ismét megfosztom őket egy háborús októl.

Azt állították mindig, hogy azért kell harcolni a mostani német rendszer ellen, mert ennek korlátlan háborús céljai vannak. Kijelentem, hogy Németország céljai igenis korlátozottak. Ezek felől tanácskoztunk Oroszországgal. Be fogják látni, hogy kelet felé igényeink igenis szerények voltak és

nem terjedtek túl a német birodalomhoz tartozott területeken.

A BESZÉD FOLYTATÁSA A 7-IK OLDALON

= HIREK =

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hátsegélyosoknak, közkhizálatoknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Bucsu a dinnyétől

Szeptember elején, sőt szokszor már augusztus végén megtörténik az emberrel, hogy amikor azt mondja a pincérnek: „Kérek egy szép, édes, hideg sárgadinnyét!” — ilyen választ kap: „Sajnos, kérem, sárga már nincsen!” — Erre rendszeren kifejeződik a következő párbeszéd:

Vendég: Hát akkor adjon zöldet!

Pincér: Zöld nincs!

Vendég: Görög!

Pincér: Görög sincs, kérem. Kérem már valami a dinnye idejé! Mind lörincses. De van szép ősz barackunk, szőlünk, dióink!

A vendég szíve elszorul. Legfőbb is az én szívem mindig megfájt ilyenkor. Borús hangulat fog el. En a gyümölcsöskönn nézem az évszokolokat. Szómonru a számcóka a tavasz. A nyár a vérbélű, feketetagos görögdinnye eltűnésével málk el. Az ősz a szőlő. A tél a narancs és a gesztenye.

Nincs dinnye?! Szomorodom és haragszom. Haragszom a pincérre és a vendéglőre. Micsoda móhó hajhászása a divatnak és az újdonságnak! Még meg sem értet a szegény szőlő, már letépi a tőléről. Ott felszik előttem a zöld fürt, kisszemű, ceetes, olyan, mintha egy gyereket öltök volna meg. S miért mondja a pincér olyan szónakozva, szinte gúnyosan a dinnyére, hogy „lörincses”? Hát ha én nem bánom, ha egy kicsit túlértem? Annál édesebb. Hányan vannak, akik így is szeretik, vagy éppen ilyenkor szeretik a legjobban.

Igazán fülháborít ez a vendéglői szokás, amely a dinnyét idő előtt halálra íléli és eltünteti az étlapról, amikor még bőven lehet kapni a piacon. Mi-revaló ez a kegyetlenség a korral szemben? Olyan ez a dolog, mintha valami ostoba szabály az összes negyvenéves nőket ki akaró vonni a forgalomból, amikor talán a legfinomabb bennük a szamat.

Hunyady Sándor.

— Beterjesztették a magyar földbirtok-reformot. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház kedden délelőtt tartott ülésén Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter beterjesztette a földbirtok politikai törvényjavaslatot. Ezután megválasztották az új három jegyzőt és ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülést esztőtörtökön tartják.

(—) Lakatos Ottó dr. látogatása a helytartóságon. Lakatos Ottó dr. a minorita-rend romániai tartományfőnöke, kedden délben megjelent a temesvári királyi helytartóságon és Marta Alexandru dr. helytartó előtt tisztelgő látogatást tett. A tartományfőnök Unterweger Lothár dr. kanonok, szeminaryiumi rektor kíséretében jelent meg a helytartóságon.

— A tanszemélyzet helyzete mozgósítás esetén. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium határozatot hozott nyilvánosságra, melyben megállapítja, hogy mozgósítás esetén a tanszemélyzetnek az a része, amely nem tartozik a hadsereg keretébe, (férfiak és nők) helyben mozgósítottak tekintendők hivatali munkájuk elvégzésére, abban a beosztásban, amelyet a mozgósításkor elfoglalt. Kivétel képeznek, akik bár nem tartoznak a hadsereg keretéhez, mozgósítási parancsot (fehér színű) kaptak, az illetékes hadkiigazgató parancsnokságtól és ez a parancs más beosztást jelöl ki számukra, mint amelyet béke idején elfoglaltak.

— Öngyilkos lett egy volt lengyel miniszterelnök. Berlinből jelentik: (Dunaposta). Rigai jelentéseket szerint Pristor volt lengyel miniszterelnök Vilnában öngyilkosságot követett el. Pristor Pilsudsky marsall közvetlen munkatársai közé tartozott és az utóbbi időben a legélesebb ellentétben állott Moszkvával.

Az USA 600 esetben tiltakozott Japánál

Japánban nem ítélik meg optimisztikusan az Amerikával való viszonyt. Japán egyetlen célja a kínai kérdés megoldása

Tokióból jelentik: (Rador.) A japán lapok hosszú cikkekből foglalkoznak Japán és az Egyesült Államok viszonyával és megállapítják, hogy semmiféle optimizmusra nincsen ok. Az Egyesült Államok ellenséges magatartást tanúsít Japánnal szemben, mert nem akarják elismerni a Távol-Kelet új helyzetét és továbbra is a kilenchatalmi egyezményben lefektetett jogaikhoz ragaszkodnak. Az Egyesült Államok eddig

600 esetben tiltakozott jogainak Kínában történet megsértése miatt.

Most, amikor Anglia és Franciaország Európában igénybe vannak véve, az Egyesült Államok megsokszorozta tevékenységét Kínában, ami szakadásra vezetett a két nagyhatalom között.

NEM LESZ OROSZ-JAPÁN MEGNEMTAMADÁSI EGYEZMÉNY

A japán sajtó döntő fordulatnak tartja Lengyelország szempontjából az orosz beavatkozást. Az Asaki Simbun azt írja, hogy a jelenlegi helyzet Anglia és Franciaország számára súlyos, mert

a lengyelországi hadjárat előbb fejeződött be, mint azt hitték volna.

Hangsúlyozza a lap, hogy most Németország

nyugaton fogja összpontosítani erőit. — Egy másik tokiói lap írja, hogy tokiói politikai körök szerint Párisban és Londonban most kétféleképpen ítélik meg az orosz beavatkozást. A Lengyelországgal szemben vállalt kötelezettségüket nem létezőnek tekintik, vagy mindketten hadat üzennek Szovjet-Oroszországnak.

A japán lapok jelentései szerint Szovjet-Oroszország és Japán között létrejött ideiglenes fegyverszüneti egyezményt nem fogja követni semmiféle támadást kizáró egyezmény. A két állam között létrejött megállapodásnak semmi köze nincs az európai helyzethez. Japán semilyen körülmények között nem szándékozik beavatkozni az európai háborúba. Egyetlen célja, hogy minden eszközzel és minél előbb megoldja a kínai kérdést.

JAPAN MINDEN KÉRDÉST BÉKESEN AKAR MEGOLDANI

Tokióból jelentik: (Rador.) A külügyminisztérium megbízottja fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy azokat a kérdéseket, amelyek Japán elválasztják a külföldi hatalmaktól, békés úton is meg lehet oldani. Eridőszert meg nincs szó megnemtamadási egyezmény aláírásáról, mert még sok vitás ügyet kell megoldani.

Szeptember 20
Szerda
Esztlak Friderik.

1954. szeptember 20-án indult el az angol Livingstone Dávid afrikai felfedező útjár. Abban az időben Közép-Afrika a térképeken még mint üres folt szerepelt annak jelölt, hogy oda fehér embernek még nem sikerült behatolni és így nem ismerték annak a rengeteg nagyszáru területnek vizeit és hegyeit. Livingstone vállalkozott a nagy feladatra. Egy ideig rendszeresen hírt adott magáról, később azonban nyoma veszett. Az amerikai Stanley Henrik indult el megkeresésére. Útja eredménnyel járt, mert megtalálta Livingstone-t és számos vidéket ismert meg.

1870. szeptember 20-án lett Róma, a számos apró fejedelemségből egyesített Olaszország fővárosa. Azóta ez a nap az olasz nemzet legnagyobb nemzeti ünnepe.

(—) Kétezer-nyolcszáz hét éven alóli gyermek. Temesvár öt kerületében eddig összesen kétezer-nyolcszáz, hét esztendőn alóli gyermeket írtak össze. Az összehírt még nem zárták le és amennyiben még vannak szülők, akik hét éven alóli gyermeküket nem jelentették be, azt ezen a héten megtehetik.

Délután is lesz a városnál hivatalos óra

Tieran Emil dr. főpolgármester elnökletével tegnap délelőtt a városi hivatalok vezetői értekezletet tartottak. Megállapították, hogy a városi tisztviselők közül sokan vonultak be katonai gyakorlatra és azért a munka igen felgyülemlött. Erre való tekintettel elhatározták, hogy szombattól, szeptember 23-ától kezdve a városi hivatalokban délelőtt és délután lesz naponta hivatalos óra és pedig délelőtt nyolctól egy óráig, délután pedig ötfőtől hétig. A hétfő délelőtti szünet elmarad. A közönség a városi hivatalokba ezentúl csak délután járhat. Ez alól csak az anyakönyvi hivatal és a városi adóhivatal képez kivételt, ahová a felek délelőtt is elmehetnek.

A temesvári mintaiskola megnyitása

Szomban a temesvári betegsegélyző pénztárral a Bega partján a város impozáns új elemi iskolai épületet emelt. Mint annak idején megírtuk, ebben az új, kényelmes, sok világos teremmel rendelkező iskolában az úgynevezett mintaiskolát helyezik el. Egyik szárnyában fiúk, a másik szárnyában lányok számára rendeznek be osztályokat. A mintaiskolában csak harmadik, negyedik, ötödik, hatodik és hetedik osztályok lesznek. Bosica Pavel tanfelügyelő már kijelölte azokat az elemi osztályokat, amelyek a mintaiskolába költöznek. A bebútorozás most folyik és egy-két nap múlva elkészülnek az új iskolapadok is. Mihelyt ezeket szállíltják, megtörténik az új iskola megnyitása.

— Vakmerő merényletet terveztek egy neves román festő ellen. Constantából jelentik: Amerikai stílusú rablótamadást kíséreltek meg Florian neves festő ellen. Florian jachtja, amelynek fedelzetén a festő lakott, a constantai kikötőben horgonyozott. Néhány nappal ezelőtt a festő szakácsnője jelentette a rendőrségen, hogy négy fiatalember nagyobb összeget ajánlott fel neki, ha segíti őket a jacht fedelzetére feljutni, hogy amikor a festő alszik, kloroformmal elkábítsák és a tengerbe dobják. A kikötői rendőrség két tisztje letartóztatta mind a négy fiatalembert, amikor tervüket meg akarták valósítani.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban a következő mátkapárok kötötték házasságot: Polák Tibor dr. tanár és Moskovics Erzsébet tanárnő, Nagy Tibor magántisztviselő és Kudelich Emma, Klein Jenő pék és Akner Margit, Zima László magántisztviselő és Mitar Magdolna. Markovics István napszámos és Serban Emilia, Kacsó Sámuel szűcs és Ambrus Juliánna, Rózsa József bádogos és Lederer Erzsébet, Ivanov Toma munkás és Schmidt Juliánna, Rebolz Miklós kereskedő és Kornyszky Erzsébet.

SCALA

HARMASSY ILONA, NELSON EDDY, ELEANOR POWELL legszebb, zenés, táncos és énekes filmje német nyelven!

ROSALIE

A legszebb filmpoperett!

METROJURNAL! Szerdán délután 3 órakor utóljára: **GUNGA DIN**

Előkészületben, szombattól kezdve! JEAN GABIN legújabb filmje: **A CSÁBITÓ**

A Déli Hírlap nevében jogtalanul gyűjtenek

Értesítéskre jutott, hogy a Déli Hírlap nevében gyűjtőívvél bejárják a várost és főleg az üzletekben vesznek fel kisebb-nagyobb összegeket a józseffalvai tűzkárosultak segélyezésére. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a Déli Hírlap már hónapok óta gyűjt a szerencsétlen józseffalvai lakosság otthonai nak újjraépítésére, de csak hozzánk a kiadóhivatal utján beérkezett adományokat fogadjuk el és nyugtázzuk. Felhívásunkra a Déli Hírlap olvasó táborá hagyományos áldozatkésziséggel sietett az emberszeretet ezen akciójában résztvenni, de senkit nem tartalmazunk fel, hogy a városban házról-házra járva a Déli Hírlap nevében gyűjtőívvél vegyen fel összegeket. Aki ilyen szándékkal valahol megjelenik és a Déli Hírlapra való hivatkozással gyűjt, az szélfutó és kérjük a legközelebbi rendőrnek átadni.

(—) A királyi helytartó az árvák között. Marta Alexandru dr. királyi helytartó autóján kiutazott Gavozsdiára és ott meglátogatta a közönséget, amelynek jelenleg ötven növendéke van. A királyi helytartó, akit útjára Daminescu Octavian dr. közigazgatási osztályfőnök és Prosean Coriolan kabinetfőnök kísért el, szeretettel elbeszélgetett az árva gyermekekkel.

(—) Az ítélőtáblai főelnöknek látogatásai. Lungulescu Ilie ítélőtáblai főelnök, akiknek ünnepélyes beiktatása a napokban ment végbe, meglátogatta Marta Alexandru dr. királyi helytartót, utána pedig Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartóságát vizitált.

(—) Kedvező a városi lakosság egészségi állapota. A fővárosi hivatal jelentése szerint a város területén jelenleg négy vörhenyes, öt maláriás, hét hastífusos és két orvóncos beteg áll orvosi kezelés alatt. Ezeknek a ragályos betegeknek egy részét azonban vidékről hozták be a járványkórházba. Temesvár város lakosságának egészségi állapota kifogástalannak mondható.

(—) Volt temesvári járásbírói tisztviselő halála. Djurovits Milán, volt temesvári, majd buziási járásbírói tisztviselő hatvankét éves korában Versecen meghalt. Tekintélyes temesvári család sarja volt, amelynek tagjai a Gyárvaros társadalmi életében annak idején élénk szerepet vittek. Hosszú éveken át a temesvári járásbírói segédhivatali tisztviselője volt az elhunyt, majd Buziásra került és legutóbb éveken át Versecen mint telekbiro működött. Jovális, kedélyes, népszerű ember volt, akinek Temesvárott még ma is számos barátja él. Gyászolják özvegye, született Teschler Teréz, testvérei Djurovits Demeter belgrádi kereskedő, özvegy Sztobjanovic Györgyné, Djurovits Zsófia nyugalmazott temesvári postatisztviselő, Djurovits Szvetozár, volt temesvári kereskedő, dr. Pugel Tivadarné, született Djurovits Darinka bécsi főtanácsos felesége, továbbá a Szávits és Buschmann-családok. A temetés nagy részvét mellett Versecen ment végbe.

(—) Újabb változás a belföldi légi menetrendben. A LARES román személyforgalmi repülőtársaság igazgatósága közli, hogy szeptember 18-án megszűnt az Arad—Craiova—T. Magurele—Bucuresti közötti repülőjárata. Aradról Bucurestibe azért továbbra is lehet repülőgéppel utazni, a Budapest—Arad—Bucuresti járat gépeivel, amelyek ezután is közlekednek. Budapestre a román fővárosba kedden, csütörtökön és szombaton indul gép, az ellenjárata pedig hétfőn, szerdán és pénteken közlekednek a két főváros között. Bucurestiből indul 11.15-kor, Aradra érkezik 13.10-kor, tovább indul 13.20-kor, Budapestre érkezik 13.20-kor. (Ottani időszámítás). Budapestre indul 13.05-kor, Aradra érkezik 15.05-kor, tovább indul 15.15-kor és Bucurestibe érkezik 17.10 órakor.

(—) Bécs és Breslau rendszeresen adnak román és magyar nyelven híreket. Bucurestiből jelentik: A bucaresti német követség közli, hogy a német rádiók román nyelvű leadásokat rendszeresen adnak és pedig Breslauból és Bécsből esténként 18 óra 30., 20 óra 30., és 23 óra 40 perckor, romániai időszámítás szerint. A román nyelvű leadások után magyar nyelvű közlemények következnek.

(—) Magyarország követséget állít fel Tokióban. Budapestről jelentik: Horthy Miklós magyar kormányzó hozzájárult a Tokióban létesítendő magyar követség felállításához és Ghika György első osztályú főkonzult megbízta a követség vezetésével. A berni magyar követség vezetésével Wettstein, volt prágai magyar követet bízta meg az államfő.

(—) A FRANCIA MUNKÁSSZÖVETSÉG MEGSZAKÍTOTT MINDEN ÖSSZEKÖTETEST A KOMMUNISTÁKKAL. Párisból jelentik: Az általános munkásszövetség közleményt adott ki, amelyben bejelenti, hogy a szovjet csapatoknak a lengyel területre való benyomulása következtében a szövetség elhatározta, hogy megszakít minden összekötetést a kommunistákkal, akik nem akarták, vagy nem voltak képesek elveik további megőrzésére és így nem alkalmasak a jövőben arra, hogy a munkásszövetségnek becsületességét elősegítsék.

(—) Devalvációra készül a szlovák kormány. Belgrádból jelentik: Itt úgy tudják, hogy a szlovák kormány devalvációt készült elő. Ugyancsak belgrádi értesülés szerint Szlovákiában a szabotázás olyan méreteket öltött, hogy a kormány kénytelen volt rádió felhívást intézni a lakossághoz, amelyben közölte, hogy az ilyen tevékenységet halálra büntetik. Szabotázás miatt eddig 3 egyént ítélték börtönre, három pedig súlyos pénzbírságra.

(—) A liceumból kizsúrult diákok a kereskedelmi iskolában folytathatják tanulmányaikat. Megírta, hogy a Diaconovici Loga liceum ötödik osztályának létszáma betelt és ennél fogva több tanuló kizsúrult az intézetből. Az iskolai hatóságok táviratlag fordultak a közoktatásügyi miniszterhez és kérték intézkedését ezeknek a tanulóknak az elhelyezése érdekében. A közoktatásügyi miniszter most érkezett távirata szerint az elméleti középiskolából kizsúrult tanulók a kereskedelmi liceum ötödik osztályába kerülhet felvétellel. Ezek az utólagos beiratkozások szeptember 20-ig eszközlendők.

(—) Leváltották a lett hadsereg vezetőit. Tallinból jelentik: A lett haditengerészet főparancsnokát és a vezérkari főnököt rendelkezési állományba helyezték.

CORSO MOZI

Ma nagyszerű premier, amelyben a közönség kis kedvence,

játssza a főszerepet Wolf Albach Retty és Rich. Romanovsky társaságában

A matrózok kedvence

Kitűnő zenei vigjáték

Rendező: Hans Heinrich
Zene: W. Schmidt-Gentner

Délután 3 órakor 11 leies helyárrakkal:

Gyilkolt, vagy nem?

Háború és becsületsértés

A „Neues Wiener Tagblatt” írja: A járásbírósg egyetlen tárgyalási napjára is pen egy tucat becsületsértési per volt kitűzve. A Donau igazságügyi főtanácsos előszóltotta a s-tetteket és a vádlottakat s így szót hozzájuk:

— Mialatt derék német katonáink életük k-láztatásával küzdenek a nagy német birodalomé, apró veszekedések nem választhatják el egymást a néptársulat. Ma mindnyáján egyetlen lövedő zősség vagyunk és az ilyen csekélybűnségeket gyorsan el kell intézni.

A bíró szavainak meg is volt a hatása. A v-lottak mind a tizenkét esetben bocsánatot kérte a magánvádlók pedig elejtették a vádat.

(—) AMERIKAI HITSZONOK BÉKEHADSEREG SZERVEZÉSÉRE SZOLÍTOTTA FEL I. VEIT. Newyorkból jelentik: Coughlin páter, a ráó ismert hitszónoka felszólította katolikus híveit, sr-vezzenek békehadsereget és a semlegességi tr-vény esetleges módosítása elleni tiltakozásuk jelé-vonuljanak fel Washingtonba. Smith Edward, a-amerikai protestáns hadviselőlet követségének n-őke hasonló felhívást bocsátott ki. Kijelentette, hogy szervezetének legalább 10 ezer tagja a kelt-államokból útnak indul és több száz autóbusszon-s magángépkocsin Washingtonba megy. Coughlin p-ter hír szerint felhívást fordult az amerikai h-viselőlet két legnagyobb szövetségéhez is.

(—) Cáfolták Schuschnigg, volt osztrák kand-lár súlyos megbetegedéséről elterjedt híreket. B-linből jelentik: Schuschnigg, volt osztrák kancell-egészségi állapotáról kedvezőtlen hírek terjedtek a külföldi sajtóban. Ezekkel a hírekkel Kapcsol-ban jól informált német helyről közlik, hogy a v- kancellár változatlanul Bécsben tartózkodik és ő-egészségnek örvend.

(—) Tábormoki rangot kapott a windsori herc- Londonból jelentik: A hadügyminisztérium hiva-los közleményben hozta nyilvánosságra, hogy windsori herceg rövidesen átveszi a nagyvezérk-ban kijelölt állását. Hogy szolgálatot teljesíthes-s, VI. György király hozzájárult, hogy a windsori h-geg ideiglenesen lemondjon tábornagy rangjáról s adosztálytábornoki rangban teljesítsen szolg-latot.

(—) Lengyel menekültek Magyarországon. U-váróll jelentik: Ökörmező, Toronya és Uzsoz k-nyékén hétfőn egész napon át tartott a lengyel r-nekültek beszivárgása. Főként asszonyok és gy-mekek érkeztek. A magyar hatóságok gondosk-ltak ellátásukról és a menekülteket tovább szállít-ták az ország belsejébe. Később átjöttek a határ-n különböző csapatokhoz tartozó katonai egysé-g. Ezeket lefegyverezték és gyűjtőtáborba vitték. z- eddig átjött menekültek száma mindössze néháy szaz.

(—) Új autót épül Danzig és a birodalom h-zött. Berlinből jelentik: Danzig—Langfurthban h-főn délben tették meg az első kapavágást a bi-dalmi autótutat összekötő útszakasz építéséhez. Ezz- útszakasz az egykori szabad állam területén húzó-d keresztül és az Elbing—Königsberg szakaszál-z csatlakozik. Az útépitéshez a danzigi kikötő mun- nélkülföldi alkalmazták.

(—) Ügyvédi körökből. Cimponeriu Alexand- Virgil dr. városi főügyész újból megkezdte ügy- di gyakorlatát Bul. Reg. Carol (volt J. Gh. Du-ucca) 6 szám alatt, második emeleten levő irodá-ban. Telefon: 24—76.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalbans következő gyermekek születését jelentették: Podráczky Béla János, Haich Péter János, Donk Constanta, Miklósi Emil.

(—) Halálozások. Meghaltak: Király Zsófi, született Bugyik nyolcvannégy éves, Lanner Jákó hatvanhat éves földműves, Poth Borbála, születé- Munter huszonhat éves.

(—) Adomány a nemzetvédelmi alpra. Sz-badfalú község előjárósága a Nemzeti Bank tem-vari fiókjánál, mint adományt, a nemzetvédelmi al-ra 68.750 leit fizetett be.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLAT:

Szerdán, szeptember 20-án a szolgálati beo-tás a következő:

Az I. kerületben a Sft. Ioan uccában levő Irg-masok gyógyszerháza

A II. kerületben a Stefan cel Mare uccában l-vo Jahner R. gyógyszerház

A III. kerületben a Carol uton levő Már-gyógyszertár

A IV. kerületben a Vacarescu uccában le-Braun gyógyszerház

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és U-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó f-zakai szolgálatot tart.

Mozzi

M E S O R:

- SZERDA, SEPTEMBER 20
- APOLLÓ: A dzsungel tragédiája (II. rész, angol film).
- CAPITOL: A két árva (francia film).
- CORSO: A matrózok kedvence (német film).
- SCALA: Gunga Din (angol film).

A 4. OLDALON LEVŐ DANZIGI BESZÉD FOLYTATÁSA

„Lengyelország régi alakjában nem támadhat fel“

Nyugaton és délen határaink véglegesek és csak a háborús uszítóknak köszönhető, hogy nem jött létre az az összhang köztünk, Anglia és Franciaország között, amelynek helye volt. Nekünk ezektől az országoktól semmi követelni valónk nincsen. Ünnepelesen lemondunk minden oly területéről, amely ezen országokhoz tartozik.

Lengyelország régi alakjában fel nem támadhat.

Ezt nem csak mi, hanem Oroszország is garantálja. Az angolok szerint Németország és Oroszország itt könnyen konfliktusba kerülhetek volna. Kijelentem, hogy erre nem kerül sor.

— A Szovjet-Oroszországgal való megegyezés megszünteti azt a lidényomást, amely az angol államférfiakat nem hagyta aludni a német rendszer világhódító vágyakozásai miatt. Most megnyugodhatnak, ha megtudják,

nem igaz, hogy Németország meg akarta hódítani Ukrajnát.

Természetes, hogy érdekeinket minden veszéllyel szemben megvédjük. Ebben a tekintetben nem engedünk magunkkal ítélszani. Ezt a legutóbbi 18 nap alatt bebizonyította. Ezen a nagy területen az állami viszonyok végleges kialakulásának képe

attól a két országtól függ, amelynek ezt olyan fontos életérdekei vannak.

Németország és Szovjet-Oroszország Európa e tűzfőszékének helyén olyan helyzetet fognak teremteni, amelyet mindig mint a feszültség enyhülését fogják érzékelni.

— Ha Nyugaton kijelentik, hogy ennek semmi esetre sem szabad megtörténni és ha Angliában azt tartják, hogy szükséges a három, esetleg öt, vagy nyolcéves háború, akkor válasszom a következő:

Hogy a háború meddig tart, az tőlünk is függ,

de mindenkit biztosíthatunk, hogy akár négy, akár nyolc év múlva sem hajlandó a német nép a kapitulációra. Ez a nemzedék nem Bethan-

Hollweg-nemzedék, hanem az a nép, amely a megpróbáltatások alatt szilárdra és kitartóvá lett. Ezen a népen nem fog semmilyen propaganda. A nyugati hatalmak háborút akarnak, de természetesen nem a saját népeikkel, hanem idegenből importált népekkel. Lelkiismeretlenül az emberek millióit akarják felhasználni. Egyet azonban jegyezzenek meg:

A német nép úgy fog harcolni, ahogy azt az ellenségeik kívánják.

Olyan fegyvereket fognak alkalmazni, amelyeket ők a német nép és annak gyermekei ellen alkalmazni fognak és mindenre a megfelelő választ kapják. Ez a Németország nem adja meg magát.

Azt mondják, hogy már nincsen meg az a lelkesedés, amely az elmúlt háborúban volt. Pedig talán még létszemből a mai németek, de a lelkesedés egy benső átszellemültség, amely

a lelkekben fanatizmusná növekedett.

Jöjjön, aminek jönnie kell. De nekünk semmilyen áldozat nem nehéz. El vagyunk tökéve arra, hogy a véletlektől háradjunk, még akkor is, ha ez a háború alapjában cáltal. De mi sok éven át őriztük magunkban az eszmét és ez kitartást ad nekünk akkor, amikor ittöt az óra.

— Elhatároztam, hogy nem jövök előbb Danzigba, míg az nem a német birodalom. Mint szabadító akartam ide jönni és ezt ma elértem.

Gondterhes, hosszú hónapok jutalma ez számomra

és kérem önöket ne lássanak bennem egy embert, hanem az egész német népközösséget. En befogadom önöket ezennel a német népközösségbe és soha, de soha nem bocsátjuk el Danzigot és a danzigiakat. Ez a város nemét, ismét nemetté lett és azt fog maradni, míg él a német nép. Nemzedékek fognak jönni, amelyek a történelemből ismerik meg az 1918 szomorú német szegénység, de meg fognak ismerni az újjászületés történetét, amely meghozta a szabadságot. Nagy-Németország! Eljen!

A vezér beszédét percekig tartó Heil köszöntés követte.

Magyarázat az új árdrágítási törvényhez

Előttünk fekszik az új árdrágítási törvény teljes szövege. Rendkívüli viszonyok között jött létre, kivételes gazdasági viszonyok mellett a társadalmi békeség érdekében a szükséges védelmet is előzve. Így kell felfogni és bármilyen nehézségekkel járjon is, a kereskedőnek a végsőkig igyekeznie kell pontosan alkalmazkodnia a rendelkezésekhez. A törvény szövege a legrövidebb időn belül meg fog jelenni az országban beszélt kisebbégi nyelveken is. Minden kereskedőnek, a legnagyobbaknak úgy, amint a legkisebbeknek is érdekük, hogy megszerezék a teljes szöveget és azt olvasván igyekezzenek minden egyes rendelkezést a maguk üzletköréhez alkalmazva értelmezni. Kétségek esetén pedig forduljon minden kereskedő az ő szakgyejeületéhez, amelynek a tagja. A jelen viszonyok között elképzelhetetlen, hogy akár ki, akár nagykereskedő szakmai egyesületen kívül maradva megfelelően tudja üzleti kötelezségeit és jogait gyakorolni.

MI A KÖZSÜKSÉGLETI CIKK?

Ezutal a legfőbb elvi jelentőségű rendelkezésekre akarunk nyomatékkal rámutatni: A törvény a közsükségleti cikkekre vonatkozik. Mit kell közsükségleti cikkeknek tekinteni, azt egy nemzetgazdasági miniszteri rendelet fogja meghatározni.

Amiket ez az egyelőre még ki nem adott rendelet fel fog sorolni, azokra az árakra fog vonatkozni az ellenőrzés

és ezek közül fogják kiválasztani a primárokat, vagy esetleg maga a minisztérium azokat az árakat, a melyeknek az árát maximálják.

Az új törvény közzétételével hatályon kívül van helyezve az 1923 évi spekulatörvény és annak minden későbbi módosítása, az ide vonatkozó összes általános és helyi közigazgatási rendelkezésekkel együtt egyedül a cabaonértékesítésre vonatkozó 1937 július 9-iki törvény rendelkezései maradnak hatályosak az ezekre vonatkozó későbbi módosításokkal. Az új törvénynek a kereskedőket legelőször sorban érintő változása az, hogy bizonyos mértékig elfogadta végre azt a sok év óta ismételt elvi alapot, hogy

a kereskedő ugyanazzal haszna csak akkor kezdődik, ha az általa fizetett vételári összeg és a raktárba szállításig felmerült költségekben kívül

az üzleti rezsiköltségek is számításba vétetnek annak az összegnek a megállapításánál, amely a kereskedőre nézve a beszerzési árát képezi.

AZ ÜZEMKÖLTSÉG MEGÁLLAPÍTÁSA

Fenntartja az új törvény is azt, hogy a nagybani kereskedők akkor is, ha az árú több nagykereskedő kezén mennének keresztül, összesen és együttesen 10%, a detail-kereskedők pedig 20%-ot kereshetnek az árun. Természetesen az utóbbiak is együttesen és összesen, ha az árú több kézen menne keresztül addig, amíg a közvetlen fogyasztó részére kerül eladásra. Ezeket a 10, illetve 20 százalékokat azonban eddig a kereskedő számláival igazolt vételára után és az ehhez adott szállítási költségek után, egy szóval azon összeg után számította, amibe az árú neki a boltba beérkezéskéig került. Az új törvény szerint úgy a nagybani kereskedő, mint a detail-kereskedő a neki járó haszonszázalékot a következő tételekből alakuló összeg után számítja: a számlázott beszerzési vételár, a szállítási költségek, biztosítá-

A nagykereskedő jelentése és számlázási kötelezettsége

A nagybani kereskedő köteles a nemzetgazdasági minisztérium spekulatörvához beküldeni a közsükségleti cikké nyilvánított árúraktárának kész letfelvételét, akár az üzletben fekszenek az árú, akár raktárban, lerakóban, vagy pedig elvámolás alatt állanak mint beérkezett, vagy elküldött árú. Míndezt 3 napon belül attól, hogy megjelenik az árú k felsorolására vonatkozó miniszteri rendelet.

Az idő rövidségére tekintettel jól teszik a nagybani kereskedők, ha ezeket a készleteket előre felveszik.

A valószínűség az, hogy a legtöbb kereskedelmi árú egyben közhasználati cikk is lesz.

A hó minden tízedik napján ezenfelül kötelesek jegyzéket küldeni a nemzetgazdasági minisztérium spekulatörvához, amelyben közlik a kiadott és a beérkezett árú mennyiségét, továbbá ezeknek a közhasználati árúknak az utolsó tíz napon belüli vételi és eladási középárait. A minisztériumnak joga van ellenőrizni a bejelentések adatait megbízottai

sok, üzletbörösszeg, alkalmazotti fizetések és adók. Az egyelőre még meg nem jelent miniszteri utasítás bizonyára meg fogja határozni, hogy

a biztosítások, üzletbörök, fizetések, adók tétel, egy szóval a közsüsmerten rezsiköltségeknek nevezett összegek alapján hogyan kell megállapítani azt a százalékot,

amely e címeken minden árú külön vételárára és beszállítási költségére esik.

A törvényhez készülni fog egy végrehajtási utasítás, addig is azonban, amíg ez elkészül, a törvény a nemzetgazdasági minisztert jogosítja fel arra, hogy végzéseivel és utasításokkal szabályozza a nyílt kérdéseket.

A NAGYKERESKEDŐ ÉS KISKERESKEDŐ FOGALMA

Az új törvény a nagybani kereskedő fogalmát úgy határozza meg, hogy a kereskedők és általában mindazok, akik nagyban való továbbadás véget vásárolnak közsükségleti cikkek közé tartozó termékeket — a természeti gazdaság termékeit — akár ipari gyártmányokat, nagykereskedők még abban az esetben is, ha az árú egy részét kicsinyben, közvetlenül a fogyasztóknak adják el. Ennek az utóbbi kijelentésnek a következtében a törvény úgy ahogy szövegezve van, azt jelentené, hogy

a nagykereskedő akkor is, ha detailban ad el, csak a nagykereskedőt megillető hasznot számíthatja.

A szöveg szerint ugyanis azok a kereskedők, akik a 6. szakaszban vannak megjelölve mint nagybani kereskedők a közsükségleti cikkek eladásánál a vételárhoz általánosságban 10%-ot számíthatnak haszon címén.

Kicsinybani kereskedőknek azt tekinti a törvény, aki akár természeti, akár ipari termékeket, amelyek közsükségleti cikké vannak nyilvánítva, közvetlenül a fogyasztóknak, annak folyó szükségleteire ad el, minden tekintet nélkül arra, hogy milyen címen bírja ezeket az árúkat.

A kicsinybani kereskedő és a nagykereskedő is, ha kicsinyben is árusít, köteles az üzletében bent vagy minden egyes közhasználati cikké minősített árura ráteni az árécudulát, vagy pedig látható helyen ezekről árjegyzéket kifüggeszteni a folytatott üzlet természeté szerint. A kifüggesztett árjegyzék másolatát beadási igazolvány ellenében je kell tenni a primárián, azontul pedig amennyiben árváltozások állanak be,

minden hó 10-én, 20-án és végső napján a változások jegyzékét kell letenni.

Az ellenőrző közegeknek köteles a detail-kereskedő a vevő részére kiadott jegyzék, vagy számla másolata mellett az eredeti vételi számláját is felmutatni.

NAGYKERESKEDÉS CSAK MINISZTERI ENGEDÉLLEL ÜZHETŐ

Nagybani kereskedést közsükségleti cikkekkel csak a nemzetgazdasági minisztérium részéről kiadott engedély alapján lehet folytatni. Azok részére, akik ennek a törvénynek a kihirdetések már ilyen cikkek nagybani kereskedelmével foglalkoznak, a nemzetgazdasági minisztérium megerősítő elismervényt ad, minden különös formások nélkül, kizárólag a megbízott közegeinek ellenőrzése és igazolása alapján,

amely megállapítja, hogy az illető eddig is hasonló üzletkörürel birt.

A jövőre vonatkozó új engedélyek feltételeit és a megerősítő elismerés módozatait is miniszteri végzés fogja közzétenni.

utján, ezeknek tehát rendelkezésére kell bocsátani az igazoló iratokat. A nagybani eladás minden tételéről a bélyegtvörvény szerinti számlát kell kiadni.

AZ ÁRVÁLTÓZÁS ELLENŐRZÉSE

Az árakat megváltoztatni sem nagyban, sem kicsinyben nem szabad, csakis alaposan megokolt gazdasági és pénzügyi előfeltételek esetén. A minisztérium a hozzá beérkező

tíz naponkénti jelentések alapján ellenőrizi és ellenőriztetni az áremelések jogosságát a nagykereskedőknél

és joga van betiltani minden jogosultnak nem talált áremelést.

Ezek az új törvény legfőbb részei, amelyeket a kereskedőknek máris szem előtt kell tartaniuk. Egy második cikkben ismertetni fogjuk a maximálásra vonatkozó szabályokat és a kihágások és vétéségek eseteit, a kiszabható büntetésekkel és az eljárás szabályokkal.

Szűllősi Zsigmond dr.

A Göben és Breslau szabadulása az angol hadihajók gyűrűjéből

A világháború első napjainak legizgalmasabb tengeri eseménye

Az angol tengerészeti hivatalnak az a szükségzavart hivatalos jelentése, amely szerint a tengerekről eltűntek a német kereskedelmi hajók, felidéri az 1914. évi világháború első napjainak izgalmas eseményeit.

1914. július 30-án a földközvetleni hajóraj parancsnokának, Sir Berkeley Milne admirálisnak Winston Churchill — aki azokban a napokban is ugyanazt a fontos hivatalt töltötte be, mint ma — mint az admirális első lordja a következő táviratot küldte:

„Valószínűnek látszik, hogy kitör a háború, amelybe Anglia és Franciaország is részvesz. Itália valószínűleg semleges marad. Magatartása azonban bizonytalan és így különösen fontos, hogy a parancsnoksága alatt levő hajóraj mindaddig ne kerüljön komoly harcra az osztrák flottával, amíg nem tudjuk, hogy Itáliát mit fog csinálni. Az ön legfőbb feladata segíteni a franciákat afrikai seregeik átszállításában és lekötni a német hajóhadat egyes gyors egységeit, főleg a „Göben”-t, amely beavatkozhat a francia csapatok átszállításába. Nagyobb erőkkel ne bocsátkozzon ütközetbe.”

ez volt az első nagy parancs, amit a földközvetleni angol hajóraj parancsnoka kapott.

ÚJABB ÉS ÚJABB TÁVIRATOK

Diplomáciai téren az események drámai gyorsasággal követték egymást. Uralkodók váltottak egymással levelet, jegyzékeket nyújtottak át Európa fővárosaiban, de Anglia még nem volt háborús állapotban. Ennek dacára az angol admirálisok legfőbb gondja a német hajóraj egyik büszkeségének, a Göbennek a sorsa volt. Augusztus 2-án délután újabb utasítás ment a főparancsnoknak.

„Göbent követni kell két cirkálóval. Az Adriába való behajózást figyelni cirkálókkal és torpedórombolókkal. Általános felfogás, hogy Itália semleges marad, de erre még biztosan nem számíthat.”

Augusztus 3-án 12 óra 50 perckor Winston Churchill újabb sürgönyt küld a flotta főparancsnokának:

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye írta: K. D.

Gondolataiba mélyedve ért le és kóborolt szanaszét a parkban. Nagy csend volt mindenfelé, csak az örök egyhangú, szabályos lepteit hallotta és a szél bujkált zizegve a százasod faóriások sűrű lombkoronái között.

Szinte önkéntelenül, még mindig gondolataiba mélyedve hágtott fel annak a fehér falnak a lépésén, amely parkját az apjától elválasztotta. Gápiesen ment fölfelé, amikor egyszerre felébredt gondolataiból és összerendezte.

Megállt és figyelt.

Ismét hallucinált, vagy ez már valóság? Lent, a tulsó oldalról mintha elfojtott sóhajást, halk suttogást hallott volna. Mintha villamos áram járt volna át, úgy felvillanyozódott és rögtön arra gondolt: talán ő az...

Nem gondolkodott. Pár pillanat alatt leereszkedett a fal tulsó részén és ott volt apja kertjében. Ott megállt egy pillanatra, hogy körülnézzen és tájékozódjon. Ismét hallotta az előbbi hangot és annak irányába sietett...

Csak pár lépést tett előre és máris megpillantotta: Ó! Mert ő volt az. Megismerte volna ezer asszony, ezer leány között és száz éjszaka sötétjében is. Egy padon ült és hangtalanul, csak néha felcsukló zokogással sirt. Tehát mégsem tévedett. Szegény nő... A legmélyebb részvétet érezte és hirtelen támadt gyöngéd, meleg sajnálattal közeledett feléje.

Az meghallotta lépteit, amelyek alatt csikorogtak az út kavicsai és nyomban felugrott helyéről. A közeledő hang irányába meresztette rémült szemét, kezével pedig ijedten vonta össze könnyű fátyorruháját, de azután mintha hirtelen megnyugodott volna:

— Ön... Ön az?... Omár mintha valami örömtelies meglepődöttséget érzett volna, olyan meglepődöttséget, amely a szíve körül. Tehát megismerte... Gyorsan előrelépett és

„Az adriai kijáratok őrzése fenntartandó. Az Ön első feladata azonban a Göben. Akárhova megy, kövesse és legyen készen azonnali cselekedetre, ha a háború deklarálása megtörténik. A hadüzenet valószínű és közeli!”

Berkeley Milne admirális augusztus 4-én sürgönyileg jelenti, hogy az Indomitabel és az Indefatigable cirkálók állandóan kísérik a Göben és Breslau német cirkálókat. Újabb sürgöny az admirálisától:

„Helyes. Követni őket, háború közvetlen.”

Ugy látszott, hogy a német hajóraj két leggyorsabb cirkálójának, a Göbennek és Breslaunak sorsa meg volt pecsételve. Ekkor azonban váratlan fordulat következett be. Winston Churchill, az admi-

Az angolok azt hitték, hogy a hajók útja Póla felé vezet, mert minden más kikötőben az internálás veszélye várta volna őket azóta, hogy Oroszország semlegességi nyilatkozatot tett. Törökországra és a Dardanellákra nem gondoltak. Az angol kormány meg volt győződve Törökország semlegességéről.

Időközben azonban a német admirális táviratot küldött Göben parancsnokának, amelyben jelezve a Németország és Törökország között létrejött szövetséget, utasította, hogy a hajóit Konstantinápolyba irányítsa. Göben és Breslau 5-én reggel Messinába futottak be, ahol harminchat óráig tartózkodtak és szemet vettek fel. Hollétüket a Gloucester angol hadihajó fedezte fel az erős rádiójelekből, amelyek csak a német hajókról származhatnak és 5-én délután 3 óra 35 perckor jelentik az angol admirálisnak, hogy a Göben és a Breslau Messinában tartózkodik.

Az angol flotta azonban minden figyelmét Észak felé fordította, tartva magát az eredeti utasításhoz, hogy a francia csapatátállításokat fedezze. Száz mérföldre voltak Messinától. A Göben és a Breslau számára az út nyitva volt Dél felé.

A meneküléssel még mindig fenyegette azonban az angol cirkálóraj, amely Troubridge ellenten-

23

már oldala mellett is állt. Gyönyörűséggel, soha nem érzett különös borzongással nézte, az első pillanatokban szóhoz sem jutott. Amikor megszólalt, akkor is valamilyen bizonytalan ellágyulás reszketett férfias hangjában, meghatottság és elfogódottság.

— Igen, én vagyok az!

A nő elhúzódtott mellőle és tekintetében ismét visszatért az előbbi aggodalmas ijedség. Elhaló hangon kérdezte:

— És... és a segítségemre jön... vagy?...

Omár büszkén kiegyenesedett, úgy nézte őt hosszasan, olyan különös megmagyarázhatatlan kifejezéssel, amit nem tudott felfogni, nem bírt megérteni. Azután hirtelen ismét megszédültek vonásai, hangja is lágy és gyöngéd lett:

— Jöttem... mert jönnöm kellett, hívott valami, kényszerített egy hang, mely hatalmas és a melynek egyetlen férfi sem tud ellenállni: a szerelmem hangja... nem titkolom, nem tudom én nem akarom titkolni, megmondom egyenesen és őszintén: A szerelmem hozott...

Lilyan elsápadt.

— Hogy... hogy érti ezt?

Omár egy percig mintha még küzdött volna magával, de azután annál gyorsabban lépett hozzá, kezébe vette fehér, bársonyos kezét és hosszasan megsimogatta:

— Szeretem magát!...

Alig észrevehető borzongás szaladt végig rajta, lehajolt és megcsókolta a puha, reszkető kis kezét.

— Szeretem magát!...

Fojtott, szerelmes hangja, amely olyan vad, tikasztó és mégis olyan lágyan simogató volt, mint India varázsolkkal telt misztikus levegője, mintha körülhálózta volna, elkábította volna, megmámorosította volna a leányt, valami olyasmit érzett, amit még soha és amit nem tudott megmagyarázni magának. Főlelem volt ez... vagy olyan régen nem érzett biztonság érzése... vagy...

Érezte, hogy a férfi át akarja ölelni és ez kísé magához terítette. Megvonagló vállakkal húzta ki magát. Nagyon sápadt volt és mintha könnyű láz lappangott testében. A hangja is olyan nagyon gyenge volt.

— Oh, nem, kérem ne tegye... Istenem, azt hittem, maga talán szert jön, hogy segítségemre

ralítás első lordja — érezvén a nagy felelősség, hogy még a háború deklarálása előtt támadó akció lépjen az angol flotta — az egész kérdést a minisztertanács elé terjesztette. A minisztertanács augusztus 4-én foglalkozott a kérdéssel és elutasította a javaslatot, hogy az angol flotta megtámadja a német hajókat. A Németországhoz küldött ultimátum aznap éjjel tizenkét órakor járt csak le. A minisztertanács határozatának megfelelőleg délután 2 óra 5 perckor az admirális újabb sürgönyt küld főparancsnoknak:

„Ultimátum ma éjjel tizenkét órakor jár le. Eddig az ideig semmiféle ellenséges cselekedetet nem szabad elkövetni. Ha a Göben megtámadja a francia csapatátlító hajókat, az angol flottának akkor sem szabad beavatkoznia.

Megtörtént Olaszország semlegességi nyilatkozata, mire az admirális sürgősen utasítja az angol flotta parancsnokát, hogy az olasz kikötőket hármerőrdön túl nem szabad megközelíteni.

Ez a parancs az üldöző angol hajók helyzetét nagyon megnehezítette. A két német cirkáló teljes gőzzel haladt Szicília felé és sikerült lerázni a magáról az üldöző angol hajókat. Felmerült az igazán kérdés, hová tűnt el a Göben és Breslau.

Az üldözés

gernagy vezetése alatt az Adria bejáratánál helyezkedett el. Az elgondolás azonban változatlan az volt, hogy a Göben és testvérhajója a pójai kikötőbe fog befutni.

Négy cirkálóval és nyolc torpedórombolóval várták a német hajók megjelenését. Ezalatt a Göben és kísérőhajója teljes gőzzel haladt a Dardanellák felé.

Közben háborús állapot állt be Anglia és az osztrák-magyar monarchia között, az angol földközi-flotta a zerre az esetre már előre kapott utasításnak megfelelően Málta körül összpontosította a hajóhadát és feladta a Göben üldözését.

Amikor huszonnegy óra múlva újabb utasítás kapott, hogy a Göben üldözésére induljon, a Göben és a Breslau már keresztülhajózott a Dardanellákon.

A első napokban fel sem lehetett mérni ennek a bravúrú menekülésnek a jelentőségét. Csak később, amikor Winston Churchill által elrendelt művelet megindult a Dardanellák ellen, akkor derült ki, hogy Göben és Breslau német hadihajóknak török vizekre való befutása milyen döntő jelentőséget nyert a Dardanellák ellen indított angol expedíció sorsára.

legyen... és... és maga is olyan, mint a többi... maga is csak azt akarja, amit a többi...

— Amit a többi?

Kissé gnyunosan, de inkább jóakarattal mosolygott feléje. Ha a leány látta volna tekintetét és a végtelen gyengédséggel simogató szeméit, tudta, érezte volna rögtön, mennyire nem olyan, mint a többi, nem úgy gondolkodik, nem úgy érez és mennyire a hatalmában tartja az az érzés, amely talán először érez és amely halálos komolysággal elpusztíthatatlan erővel jelentkezett életében.

— Mint a többi úgy gondolja?...

Lilyan nem válaszolt, csak lassan ránézett. Te kintetük találkozott és pár pillanatig egybekapcsolva maradt. Azután a leányt hirtelen előntötték a könnyek és kétségbeesett zokogással sirt. Idegei ismét felmondták a szolgálatot és mindent levezető megkönnyebbül, feszültséget feloldó sírás borította el.

A férfi óvatosan, szeretetteljesen lépett ismét hozzá, átkarolta és magához vonta. Ott fekiült selymes feje a mellén és lecsukott szempillái mögött egyre patakzottak a könnyek.

— Ne sirjon... ne sirjon... — kérte a férfi tehetetlenül és azon gondolkodott, vajjon hogyan vigasztalja meg. Reszkető keze borzongó szerelmem simogatta végig selymes haját és közben szellden kérlelte:

— Ne sirjon kérem, ne sirjon hát, nem tudom elviselni a sírást. Nincs oka sírni, mert segíteni akarok magának...

Egyre hevesebben szorította magához. A vére mintha forrt volna, zúgott volna ereiben. A karjaiban tartotta, érezte, amint hozzá simul ez a nő, aki neki mindent jelentett, az érzés életét jelentette és vad, kegyetlen szomorúság fogta el. Vajjon fogja-e még karjaiban tartani? Vajjon az övé lesz-e, az övé lehet-e valaha?...

Lilyan már nem sirt.

Lansan kinyitlak szempillái és fejét a férfi felé fordította, aki még mindig mozdulatlanul karjaiban tartotta. Érezte karjai szerelmes remegését, látta tekintetét, amely az övébe fókódott, szent fanatikus rajongással és sokáig maradtak így kábult, ködös, különös mámorba szédülve

(Folytatjuk)

KÖZGAZDASÁG

Mit jelent a gyakorlatban a mezőgazdaság mozgósítása

Minden körülmények között biztosítják a termelés folytonosságát

Legutóbbi lapszámunkban röviden megírtuk már, hogy a hivatalos lapban rendelettervény jelent meg, amely a mezőgazdaság mozgósításáról szól. Mint ismeretes, a földművelésügyi és a nemzetvédelmi minisztert felhatalmazták arra, hogy

a legalkalmasabb módszereket használják fel a hadsereg és a polgári lakosság megelégedő ellátására

és hogy a szükséges tartalékról is gondoskodjanak. Ennek kerestülvitelére a földművelésügyi minisztérium minden év április 1-én elkészíti azt az általános tervet, amely a földművelés megszervezéséről rendkívüli időkre vonatkozik. A rendelettervény fontosabb intézkedéseit alább közöljük.

A nemzetgazdasági minisztérium saját elhatározásából, vagy pedig a nagyvezérkar véleményezése alapján a tulajdonos birtokában hagyhatja rendelkezési jog nélkül: valamennyi mezőgazdasági terméket, valamint a mezőgazdasági termelésnél használatban lévő gépeket, szerszámokat és egyéb anyagokat. A nemzetgazdasági minisztériumot minisztertanácsi jegyzőkönyvvel felhatalmazták, hogy a termelés biztosítása érdekében gondoskodjék a mezőgazdák részére vetőmagról, állatokról, gépekről és egyéb szükséges anyagokról. A törvény végrehajtásáról tartományi, megyei és községi mozgósítási bizottságokat alakítanak. A megyei mozgósítási bizottságok a községi bizottságok példáján jogában áll a termelési tervezet részbeni, vagy teljes megváltoztatása. Mászóval ez a bizottság a kivételes helyzetnek és a nemzet érdekeinek megfelelően

új termelési ágakat létesíthet, vagy a meglévőket korlátozhatja.

A rendelettervény egyik fontos intézkedése az, amely kimondja, hogy a közsegeket szomszédságokra osztják fel és egy-egy szomszédság 20—30 gazdaságot foglal magába. Az ilyen kerületek egy-egy katonailag nem mozgósítható férfi vezetés alá kerülnek.

A községi mozgósítási bizottságok felügyelnek arra, hogy a községben

található munkaerővel, állatokkal és mezőgazdasági gépekkel a megmunkálásra alkalmas földterület teljes egészében megműveltesse. Elsősorban kötelesek megművelni azon gazdák földjeit, akiknek saját mezőgazdasági felszerelésük van, továbbá a katonai gyakorlatra behívottak, vagy mozgósítottak, hadiövezetek és árvák földjét, azon kisbirtokok területét, akik nem rendelkeznek saját felszereléssel, a közép- és nagybirtokokosok, az állam tulajdonát képező és végül az ok földjeit, akik a községekből egyéb okok miatt vannak távol. Azon földeket, amelyeket a tulajdonosok a termelési terv értelmében nem hajlandók megmunkálni, a bizottság műveltetni meg, mégpedig az állam költségére és hasznára. Amennyiben valamely községben a munkások, állatok, vetőmagvak, vagy gépek nem állnak megfelelő számban, illetve mennyiségben rendelkezésre a mezőgazdasági terv megvalósítására, úgy a megyei mozgósítási bizottság közbenjöttével a szomszédos falvakból visznek a helyszínre munkáscsapatokat.

A rendelettervény a továbbiakban részletesen intézkedik azok helyzetéről, akiket kivételes időkből mezőgazdaságilag mozgósítanak. A mezőgazdaságilag mozgósított személyekről a mezőgazdasági kamarák évente pontos kimutatást készítenek és ezeket a kimutatásokat a nagyvezérkar által megjelölt időben az illetékes hadkiegészítő parancsnokság rendelkezésére bocsátják. A mezőgazdasági mozgósításról azután a hadkiegészítő parancsnokság a mezőgazdasági kamarákon keresztül értesíti az érdekeltet és azt a katonai parancsnokságot, amelynek kötelekébe az illető tartozik. Szükség esetén

a mezőgazdasági munkálatokba a nyugdíjas tisztviselők és a katonailag nem mozgósítható földművesek is bevonhatók.

A mezőgazdasági célokra mozgósítottak a kivételes állapot ideje alatt ugyanolyan elbánásban részesülnek, mint akiket katonai szolgálat teljesítése miatt hívtak be. A jelen rendelettervény a minisztertanácsi jóváhagyásával bizonyos körülmények között békeidőben is alkalmazható

Egy fővárosi lap szerint 600 leire fog felmenni a buza ára

A maximális ár felemelése várható

A „Romania” írja: A külpolitikai események folytán a gabonákrak a belföldön az egész vonalon emelkednek. Így Constantában a napokban a Cooperativak Nemzeti Intézete Constantában 71 kilogrammos búzát tekintélyes mennyiségben vagononként 53.000 leiert adott el. A külföldről egyre érkező vásárlási ajánlatok.

A fontosabb gabonacégek mindenütt bevásárlásokat akarnak eszközölni a hivatalosan megállapított árakon felül. Maguk a kooperatívak hatványezzer vagonon felül álló mennyiséget szereztek be.

Németország Turmu-Severinbe több szállító hajót küldött azoknak a gabonamennyiségeknek az elszállítására, amit ezen a vidéken gyűjtöttek össze. Az alacsonyabb minőségű búzát is egyre inkább keresik, mint ahogy a külföldi országok egyre több tartalékot akarnak felhalmozni. Olaszországból, Hollandiából, Belgiából, Angliából, Görögországból, Svájból keresik a román gabonát. Ennek egyik oka az, hogy Romániából a tengeren való szállítás kockázata nagyon csekély. Úgyiszlóvan alig van kockázat, a kanadai, ausztráliai, stb. gabonaszállítások kockázatával szemben. Sokkal kisebb természetesen a szállítási távolság is. Ennélfogva ezek az országok szívesen megfizetik a legmagasabb árakat is.

A Romania szerint a búza ára hatvanezer leire is fel fog menni. A búza egyébként Amerikában is egyre drágul. A termelőknél tehát az az érdekük, hogy ne siessenek az eladással, mert legalább ötven százalékos emelkedést várhatnak a hivatalos áron felül. Ha ehhez hozzávesszük azt a tényt — írja a Romania —, amit biztos forrásból merítünk —, hogy a kormánynak semmiféle gabonarekiválás

nincs szándékában, mert a szövetkezetek teljesen ellátják a hadsereget, ennél fogva világos, hogy nem kell sietni a gazdáknak az eladással. Figyelmeteljük tehát ismét a gazdákat, hogy várják be az eladásokkal az egyre kedvezőbbben alakuló körülményeket.

(=) A temesvári cégbizottság munkája. A Temes királyi helytartóság területén illetékes cégbizottság, amely az új cégek működési engedélye fellett dönt, a napokban ismét ülést tartott és több kérvényt intézett el. Dumitrescu Dimitrie táblai tanácselnök, a cégbizottság új elnöke elnökölt az ülésen és azon a bizottság összes tagjai jelen voltak. A jegyzőkönyvet Popovici Ion titkár vezette. Tizenkét ügy közül a bizottság nyolc esetben adta meg a cégműködési engedélyt. Ezek a következők: Belentan Ion nagyszentmiklósi lakos szeszes italok árusítása nagyban. Iorga Gheorghe ócsanádi lakos koremsanyítás. Borobar Traian banlaki lakos fozelék és gyümölcskereskedés. Iritz József nagyszentmiklósi lakos ivergeskereskedés. Obician Dusan karácsonyigéti lakos vegyeskereskedés. Amand Frigyes józseffalvai lakos vegyeskereskedés. Moga Nicolae buziási lakos gyógyszerárnyítás. Ionasiu S. A. temesvári terménykereskedő cég kiegészítő konzerv és marmelád előállításával.

= A hibrid szőlőültetvények irtása. A Mezőgazdasági Kamarák felvilágosítással szolgálnak a direkttermő szőlők irtására vonatkozólag. Az ország legtöbb részén megkezdődött az ilyen szőlők irtása, mivel 1942-től kezdve 9000 lei évi adó alá esnek.

Olaszország intenzíven rendezkezik be az önellátásra

Rómából jelentik: A Palazzo Veneziában a Duce elnöke mellett gazdasági értekezlet volt, amelyen megállapították Olaszország ipari, gazdasági és mezőgazdasági szükségleteit egy évre. Az értekezleten arra a megállapításra jutottak, hogy Olaszország a gazdasági önellátás politikájához folyamodik. Ennek érdekében a fogyasztást csökkenteni, a termelést ezzel szemben pedig növesztetni kell. Szóba került még az országnak folyékony tüzelőanyaggal való ellátása. E téren bizonyos hiányok mutatkoztak, aminek következtében a legnagyobb takarékoságra van szükség. — Ami a folyékony anyag beszerzését illeti, Olaszország fokozott mértékben törekszik az albán petróleum telepek kiaknázására. A termelés racionalizálást tervbe vették. Tüzelőszertül használni fogják a mathant és a gázolint. A vajtermelés Albániában igen kedvezően alakul. Olomban, zinkben, alumíniumban kielégítő a termés. Hiány van azonban a rézben. Ami a textil ellátást illeti a fejlődő olasz ipar lehetővé teszi az ellátást. Ugyszintén a szintetikus gumi előállítására külön telep létesült. Az önellátás politikája révén nagy szerepe lesz a kőmiának. A gazdasági tanács végeredményeképpen azt a megállapítást tette, hogy — Olaszország, a semleges államok körében a legnagyobb ipari ország.

= DEVIZAHIVATAL LÉTESÜL. Amint ismeretes, eddig az idegen valuták forgalma teljesen a Banca Nationala hatáskörében volt, amely a külkereskedelmet szabályozó igazgatósággal egyetemben irányította a devizakeresést. A már ismertett új devizatervény kiegészítette a Banca Nationala hatáskörét, míg az egyidőben megjelent királyi rendelet intézkedik a Devizahivatal felállításáról, amely a külföldi devizának a magánosok és kereskedők számára való felosztását végzi. Egy részletes rendelet fogja szabályozni az új hivatal működését.

= A bányási gabonapiac helyzete továbbra is csendes. A piaci árak a következők: Búza 75 kilós 430 lei, tengeri 430 lei, korpa 320 lei, új zab 330 lei, muharmag 400 lei, tókmag 950 lei, káposztarepce 820 lei, lencse 600—700 lei, új takarmányrapa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, löheremag 210—220 lei, lucernamag 300 lei százkilónként.

SPORT

A legjobb román válogatott játszik a magyar csapat ellen. Tekintettel arra, hogy a magyar szövetség nem mondotta le az október 21 és 22-én lejátszandó román-magyar mérkőzéseket, a román szövetség megtett minden előkészületet a mérkőzések lejátszására. Az előzetes tervek szerint az A) válogatott a legjobb játékosokból állítja össze, míg a B) csapatban kivétel nélkül etnikai románok szerepelnek.

Nemzetközi mérkőzések. Dánia és Finnország csapatai vasárnap Koppenhágában játszottak az észak ki kupa keretében. A mérkőzést nagy meglepetésre a dán csapat nyerte meg 8:1 (2:0) arányban. Ugyanazok az északi kupa keretében játszott a svéd válogatott a norvégok ellen. A svéd csapat nagy harc árán 3:2 arányú győzelmet aratott. A svéd B) válogatott 4:1 arányban legyőzte Norvégia B) válogatottját.

Meglepetések a jugoszláv bajnokságban. A jugoszláv bajnokság vasárnapi fordulójában néhány meglepetés is adódott. Eredmények a következők: Jedintvo — Zemun 5:0, Slávia (Szerajevó) — B. A. S. K. 3:0. Jugoszlávia — ZsAK 4:1, BSK — Gradjanszky 5:0, Konkordia — SK Split 3:1, Gradjanszky (Zágráb) — Slávia 4:0, Hajdue — Ljubljana 4:1, Bácska — Slávia (Varajdin) 3:1, SASK — HASK 2:1.

DELI HIRLAP

Bucurestiben
minden útszögklozokban
kapható
Kérje a DELI HIRLAPOT

LEGUJABB

A szovjethadsereg előőrsei Lemberghez értek

Párisból jelentik: (Dunaposta). A Havas ügyvédeknek jelentik Cernautiból. A szovjetszeregetek előnyomulása nem ment mindenütt simán, hanem több helyen heves ütközetekre került sor. A szovjet haderő német mintára nyomul elő gépesített egységekkel és bombavető repülőgépek közreműködésével. Ami a hadműveleteket illeti, három lengyel hadosztály tovább folytatja a harcot, az első hadosztály a Bug folyó mentén, a második Varsó körül és a harmadik Lembergől nyugatra. A had-

műveletek lefolyásáról eddig nem érkeztek részletes jelentések.

Moszkvából jelentik: (Dunaposta). A szovjetvezérkar hétfőn adta ki első hivatalos jelentését, amely így hangzik: A szovjet csapatok visszaverték a lengyel hadsereget Minszk és Breszt-Litovszk között. A vasútvonal mentén az orosz csapatok hét fontos helységet foglaltak el. Kelet-Ukrajna déli részén elfoglaltuk Luckot, Stanislavot, Halicsot és Krasznit. A szovjethadsereg előőrsei Lemberg és Vilna felé közelednek.

Két lengyel ezred Magyarországra menekült

Berlinből jelentik: (Rador.) A német csapatok elfoglalták a Drohobycz környéki petróleumvidéket. Az ezen a vidéken lévő lengyel hadsereg, vagyis egy ezred gyalogság, egy ezred lo-

vasság és egy motorizált század átlépte a magyar határt. A petróleumvidék sértetlenül került a németek kezére.

Jugoszlávia felveszi a Szovjettel a diplomáciai kapcsolatot

Belgrádból jelentik: (Rador.) A Stefani iroda úgy értesült, hogy a jugoszláv kormány hajlandó felvenni Szovjet-Oroszországgal a diplomáciai kapcsolatokat. Jugoszlávia állítólag felhatalmazta Saracioglu török külügyminiszter moszkvai látogatását arra, hogy Vojta Gyorgye-

vics volt ankarai katonai attasé Moszkvába küldje a tárgyalások lefolytatása végett.

A jugoszláv hivatalos lap mai számában királyi dekrétum jelent meg, amely teljhatalmat ad a jugoszláv kormánynak.

A Banca Nationala megvásárolja a zlotyt a menekültektől

Bucurestiből jelentik: Tekintettel a nagyszámú lengyel menekültekre, a kormány elhatározta, hogy a Banca Nationala útján a menekültektől fejenként 300 zlotyt vásárolnak meg, még pedig a következő árfolyamon: 1 zlotyért 20 lejt

fizetnek. Azokat, akik visszaéléseket követnének el és akik alacsony áráért vásárolnák össze a zlotyt és aztán a Banca Nationalának eladják, vagy pedig akik ilyen műveleteket közvetítenek, azokat internálják.

Lemberg megszállásáról tárgyalnak a németek az oroszokkal

Kaunasból jelentik: (Rador.) A Reuter-iroda úgy értesült, hogy a német csapatok elhagyják Bjalistokot, amely Varsótól északi irányban, 180 kilométernyire fekszik. Ezt a várost az orosz csapatok foglalják majd el, amelyek Grodno vi-

dékéről nyomulnak előre. — Kaunasban úgy tudják, hogy Breszt-Litovszk is az oroszok kezén marad. Jelenleg tárgyalások folynak arra vonatkozóan, hogy a németek, vagy az oroszok foglalják-e el Lembergét.

RÁDIÓ

SZERDA, SEPTEMBER 20.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Időjelzés. 12.03: Hangversenyek. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: Svájci és bécsi zene. 14: Látványosságok. 14.10: Irek. 14.30: Hanglemez műsor folytatása. 14.15: A Munka és jókedv trió hangversenye. 15.15: Időjelzés. 15.30: Időjelzés, időjárásjelentés. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Hanglemezek. 19.35: Hanglemezek. 20.05: Előadás. 20.20: Fuvola hangverseny. 20.40: A rádió zenekarának hangversenye. 22: Hírek, sporteredmények. 22.25: Táncezen. 22.35: Hangverseny. 23: Hírek. 23.15: Közvetítés a Continental étteremből. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. (Állandó műsorszámok hétköznapokon). 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek utána étrend. 11: Hírek. 1: Harangszó. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak, élelmiszerárak. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés. 20.15: Hírek. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.40: Hírek idegen nyelveken. 1.05: Hírek.

Budapest I. 11.15: Gyermekdélután. 11.45: Folytatás. 13.10: Stepat Eugen balalajka-zene. 14.30: Rendőrzene. 17.15: Felolvasás. 18.15: Hanglemezek. 18.40: Fesztivál Masa előadása. 19.40: Rádió Szalónzenekara. 20.25: Dés. Bartalis János erdélyi városképe. 20.40: K. Füzesesély Mária zongorázik. 21.10: Csirkefogó. Rádió virgályok három felvonásban. 22.10: Nagy Margit énekkel zongorakísérettel. 23: Cigányzene. 24: Szórakoztató hanglemezek.

Budapest II. 19.45: Olasz nyelvoktatás. 20.35: Sz Horváth János csevegés. 21: Hírek. 21.20: Kantonzene. 22.35: Időjárásjelentés.

CSÜTÖRTÖK, SEPTEMBER 21.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.00: Időjelzés. 12.03: Déli hangverseny. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: A hangverseny folytatása. 13.35: A rádió szalónzenekara játszik. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időjelzés, időjárásjelentés. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Hanglemezek. 19.56: Chopin lemezek. 20.05: Előadás. 20.20: Énekhangverseny. 20.40: Beethoven lemezek. 22: Hírek, sporteredmények. 22.25: A hanglemez műsor folytatása. 22.40: Táncezen. 23: Hírek. 23.15: Hanglemezek. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hegedűhangverseny zongorakísérettel. 14: A Rádió Szalónzenekara. 17.15: Háztartási tanácsadó. 18.15: Polgár Tibor kézzongorás jazz-műsora. 18.30: Magyar-orosz félóra. 19: Cigányzene. 20: Kertészeti időszerű tanácsadó. 20.25: Repsighi: A madarak (Glucelli). Hanglemezről. 20.45: Népek csatája. Előadás. 21.15: Operett-részletek. 23: Hangverseny. 24.05: Cigányzene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskereső, elveszett tárgy, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy lejt. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovathat szavankint kettő lejt. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felveszi I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Kút. — Négrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—13. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Állást keres

Mosást vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tiszta asszony (ügyszintén otthoni mosást is) Kovács, III. Vilhelm Mühle-u. 10. 1243
Bejárónő állást keres. V. Str. Meneaus 10. Kiricza. 1989

Komoly nő munkacéró irodai gyakorlatlaltal pénztárnoknő, vagy más bizalmi állást keres. Szíves megkereséseket kérem „Szerény igényű” jellegű alatt a kiadóba. 1443

Adás-vétel

„Quo vadis Európa” a legaktuálisabb könyv, a háború okairól, a világ fegyverkezéséről és Európa jövőjéről. Orich Viktor műve ma a legérdekesebb politikai és történelmi tanulmány. 1504

Női télikabát, jókarban lévő, megvételre kerestetik. II., Str. Scolii 13. Gilde. 189

Lakás

Férfi télikabát vasszürke kifogástalan állapotban jutányos áron eladó. IV. Str. Bolinteanu 14. ajtó 3. 2045

2 és 3 szobás lakás teljes komforttal azonnal kiadó. I., Bulev. Regina Maria 7. szám alatti Dr. Cioban palotában. 1324

Egyszobás lakás modern (lehet garzon is) november 1-re kerestetik. Címeket „2 személy részére” jellegűvel a kiadó továbbít. 1856

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle krémeket, krémeket, krémeket és krémeket, krémeket, krémeket. Kaparató kizárólag a

Városi
gyógyszertárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Bratianu.